ԱԶԳ
Azg
armenian daily
30 ԱՊՐԻԼ 2003 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 81(2766)

Պեկինում հավանաբար արտակարգ դրություն կհաստատվի

ՊԵԿԻՆ, 29 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Պեկինում, որն առնված է սանիտարահամաճարակային ջոկատների հոծ օղակի մեջ, չի բացառվում արտասովոր թոքաբորբի համաճարակի զսպման միջոցների ուժեղացումը՝ ընդհուպ արտակարգ դրություն մտցնելը եւ քաղաքի լիակատար «շրջափակումը»: Դրա համար արդեն համապատասխան նախապատրաստություններ են տեսնվում, «կազմ ու պատրաստ վիճակի է բերված չինական բանակը», այսօր հաղորդում է Թայվանի «Թայբեյ թայմս» լրագրի էլեկտրոնային տարբերակը:

Ինչպես գրում է հրատարակությունը, ՉԺՀ-ի կենտրոնական ռազմական խորհրդի «գաղտնի ցուցմանը համապատասխան», Չինաստանի ժողովրդաազատագրական բանակի հրամանատարությանը կարգադրվում է «պատրաստ լինել հնարավոր արտակարգ միջոցների եւ կենտրոնական ռազմական խորհրդի ցանկացած հրամանների կատարմանը»:

Բանակային ստորաբաժանումները, նախ եւ առաջ զինվորական բժիշկներն արդեն այժմ եռանդագին ներգրավված են համաճարակի դեմ մղվող պայքարի մեջ: Պեկինի փողոցներում հայտնվել են բանակի համարանիշներով ախտահանման մեքենաներ, զինծառայողները մասնակցում են բնակելի թաղամասերի ախտահարման աշխատանքներին:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Իրանը պատրաստ է միջնորդության

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մեկօրյա պաշտոնական այցով այսօր Երեւան ժամանեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտգործնախարար Քամալ Խարազիի գլխավորած պատվիրակությունը, որի այցը տարածաշրջան հետաձգվել էր Իրաքի շուրջ ստեղծված իրավիճակի պատճառով:

«Արմենիա» միջազգային օդանավակայանում լրագրողների հետ ճեպազրույցի ժամանակ Իրանի ԱԳ նախարարը վերահաստատեց երեկ Բաքվում արտահայտած իր այն մոտեցումը, որ Թեհրանը պատրաստ է միջնորդի դեր ստանձնել Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործում:

ARMENPRESS

Ք. Խարազիի խոսքերով, Հայաստանի ղեկավարների հետ հանդիպումներում քննարկվելու է երկկողմ հետաքրքրություն ներկայացնող ծրագրերի ընդլայնման հարցը: Միաժամանակ նա ընդգծեց, որ հիմնականում անդրադարձ է կատարվելու Կովկասի անվտանգության խնդրին: «Մենք կարծում ենք, որ Կովկասի խաղաղության պատասխանատուները հենց տարածաշրջանի երկրներն են: Ադրբեջանի եւ Վրաստանի պաշտոնատար անձանց հետ անցկացրել ենք խորհրդակցություններ, բնականաբար նաեւ Հայաստանում կքննարկենք տարածաշրջանի անվտանգության բարձրացման հնարավորությունը», -ասաց Իրանի արտգործնախարարը:

Հատկանշական է, որ իրանցի դիվանագետը, երեկ Բաքվում անդրադառնալով տարածաշրջանի երկրների հետ ԱՄՆ-ի հարաբերություններին, նշել էր, որ դրանց զարգացման գործում խնդիրներ չեն ծագի, եթե փոխգործակցությունը չնշանակի միջամտություն հարավկովկասյան պետությունների ներքին գործերին, այլ ծավալվի կողմերի հավասարության եւ փոխադարձ շահերը հաշվի առնելու հիմունքով:

ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՄՐԱՊՆԴՈՒՄ

ՆԱՏՕ-ի պատվիրակությունը Երեւանում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ ընդունել է եվրոպայում ՆԱՏՕ-ի դաշնային ուժերի գլխավոր հրամանատարի տեղակալ, ծովակալ Ռայնե Ֆեյսթի գլխավորած պատվիրակությանը, տեղեկացնում է ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակը:

Զրույցին մասնակցել է ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանը:

Կողմերն ընդգծել են ՆԱՏՕ-ի «Գործընկերություն հանուն խաղաղության» ծրագրի շրջանակում փոխգործակցությունը շարունակելու պատրաստակամությունը: Ռոբերտ Քոչարյանը վստահություն է հայտնել, որ ՆԱՏՕ-ի բարձրաստիճան զինվորականի այցը եւս մեկ քայլ կլինի հարաբերությունների ամրապնդման գործում: Զրուցակիցները գոհունակությամբ նշել են, որ տարեցտարի թե քանակական, եւ թե որակական առումով աճում են համատեղ իրականացվող ծրագրերը:

Հանդիպման մասնակիցներն անդրադարձել են նաեւ այս տարի հունիսին Հայաստանում անցկացվելիք ՆԱՏՕ-ի զորավարժությունների նախապատրաստական ընթացքին:

PHOTOLURE

Քոլին Փաուելը մայիսին կայցելի Վրաստան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 29 ԱՊՐԻԼ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի պետքարտուղար Քոլին Փաուելը մայիսի երկրորդ կեսին կայցելի Վրաստան, այսօր հաղորդել է թբիլիսյան «Ռուսթավի-2» հեռուստաընկերությունը: Վրաստանի ղեկավարության իրազեկ աղբյուրներից ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի ստացած տվյալների համաձայն, այցի ընթացքում կքննարկվեն երկկողմ հարաբերությունների զարգացման հարցերը եւ տարածաշրջանային հիմնախնդիրներ:

Փաուելը կծանոթանա նաեւ «Վարժեցրու եւ համդերձիր» ծրագրի կատարմանը, որն ԱՄՆ-ի կառավարությունն իրականացնում է Վրաստանի զինուժերի համար: 2002 թվականի մայիսին սկսված եւ 2004 թվականի գարնանն ավարտվող ծրագրի շրջանակներում ամերիկացի հրահանգիչներն արդեն նախապատրաստել են վրացի «կոմանդոսների» երկու գումարտակ: Անգլոսաքսոնյան հրահանգիչները կվարժեցնեն եւս երկու նման գումարտակ եւ սահմանապահների մի վաշտ:

ՏԱՐԱԾՔ

Մոսկվան դեմ է Իրաքի պատժամիջոցներն անմիջապես վերացնելուն

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը երեկ ժամանեց Մոսկվա եւ մերձմոսկովյան նախագահական առանձնատներից մեկում զրույց ունեցավ նախագահ Վլադիմիր Պուտինի հետ: Քաղաքական դիտորդների կարծիքով, իրաքյան հարձակումից հետո սա առաջին փորձն է վերստին ջերմացնելու ոչ միայն երկու երկրների, այլեւ կոալիցիայի մյուս անդամի՝ Մ. Նահանգների եւ Ռուսաստանի միջեւ հարաբերությունները: Համենայն դեպս, հանդիպումից առաջ Պուտինի մամլո խոսնակը կրկնեց Մոսկվայի պահանջը՝ չվերացնել Իրաքի դեմ ՄԱԿ-ի հաստատած պատժամիջոցները, մինչեւ որ ՄԱԿ-ի տեսուչներն իրենց վերջնական եզրակացությունը չեն հայտնել այդ երկրում զանգվածային ոչնչացման զենքերի առկայության մասին: Մոսկվայի այս պահանջը միտված է գոնե հետսադդամյան շրջանում Իրաքի վերակառուցման հարցը վերադարձնել ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդ եւ վերջինիս միջոցով լուծել Իրաքի պարտքերի ու նավթային պայմանագրերի հարցերը:

ԱՄՆ-ը հանում է զորքի մեծ մասը Սաուդյան Արաբիայից

Ժամանելով Ռիադ, Մ. Նահանգների պաշտպանության քարտուղար Դոնալդ Ռամսֆելդը հայտարարեց, որ իր երկիրը պատրաստվում է դաշնակից Սաուդյան Արաբիայի տարածքից հանել իր զորքի մեծ մասը՝ տեղում թողնելով միայն ռազմակայաններին սպասարկող անձնակազմին:

Ռամսֆելդի անակնկալ այս հայտարարությունը վերլուծաբաններին առիթ տվեց պնդելու, որ Սաուդյան Արաբիայի դերն այժմ նվազել է Մ. Նահանգների համար, քանի որ վերջինս կարեւոր նոր դաշնակիցներ է ձեռք բերել տարածաշրջանում՝ հանձինս Քաթարի, Քուվեյթի եւ Բահրեյնի: Վերլուծաբաններից ոմանք ավելի առաջ գնալով ենթադրում են, որ Վաշինգտոնի համար նվազել է նույնիսկ սաուդյան նավթի նշանակությունն այժմ, երբ ի դեմս իրաքյան նավթահորերի ամերիկացիներն ունեն այլընտրանքային մի մեծ հարստություն:

Պաղեստինյան խորհրդարանը հաստատեց Մահմուդ Աբբասի վարչապետությունը

51 կողմ ձայներով պաղեստինյան 83 հոգանոց խորհրդարանը երեկ փոքրակից նիստի ավարտին հաստատեց Մահմուդ Աբբասին վարչապետության պաշտոնում: Փաստորեն Պաղեստինի ինքնավարության մեջ առաջին վարչապետ հանդիսացող Մահմուդ Աբբասը, որն առավել ծանոթ է իր հեղափոխական անունով՝ Աբու Մազեն, այսուհետեւ իրավասու կլինի իր երկիրը ներկայացնելու Իսրայելի հետ ապագա բանակցություններում: Մանավանդ որ այժմ արդեն սեղանի վրա է ամերիկա-բրիտանական կարգավորման «ուղեցիծը», որն այսօրվանից կհրապարակվի մամուլում: 3 ժամ տեւած նիստի ընթացքում 51 կողմ, 18 դեմ եւ 3 ձեռնպահ ձայներով հաստատվեց նաեւ Մահմուդ Աբբասի գլխավորած կաբինետը: Ինչ վերաբերում է ինքնավարության նախագահ Յասեր Արաֆաթին, որ նիստից առաջ խորհրդարանին կոչ էր արել քվեարկել հօգուտ Մահմուդ Աբբասի եւ [illegible] կառավարության, նա պահում է որոշակի իրավասություններ հատկապես անվտանգության եւ պաղեստինյան պետականության ապագայի հետ կապված հարցերում: Այնուհանդերձ, երկու ղեկավարների միջեւ չեն բացառվում հետագա տարաձայնությունները, որոնք խորացնելու բոլոր հնարավորություններն ունի Իսրայելի պետությունը: Արդեն երեկ խուսափելական զորքը, միշտ «անվտանգության նկատառումներից ելնելով», Գազայի հատվածում սպանեց 5 պաղեստինցու:

Մութալիբովը առաջիկա օրերին կգնա Բաքու

ԲԱՔՈՒ, 29 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի նախկին նախագահ Այազ Մութալիբովը անցած շաբաթ սելեկտորային խորհրդակցություն է անցկացրել եւ Քաղաքացիական միասնության կուսակցության ակտիվիստներին տեղեկացրել, որ ամենամոտակա օրերին կվերադառնա Բաքու եւ անմիջապես էլ ձեռնամուխ կլինի նախընտրական մրցավազքին: Ինչպես գրում է Բաքվի «Զերկալո» թերթը, Ա. Մութալիբովը կուսակցական ֆունկցիոներներին հանձնարարել է եռանդուն պատրաստվել համաընդդիմադիր հանրահավաքների: Նախկին նախագահը հավաստիացրել է, որ շուտով ինքն անձամբ կմասնակցի Բաքվի հանրահավաքներին: Թերթի համաձայն, նախկին նախագահը հեռախոսով կապվել է նաեւ կուսակցության շրջանային կազմակերպությունների ղեկավարների հետ եւ համապատասխան հանձնարարություններ տվել նրանց:

ԱԺ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԵԱՀԿ երկարաժամկետ դիտորդական առաքելությունն սկսեց աշխատանքը

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Երեկ ԵԱՀԿ ԺՀՄԻԳ-ն (Ժողովրդավարական հաստատությունների եւ մարդու իրավունքների գրասենյակ) ասուլիս էր հրավիրել՝ կապված Հայաստանում խորհրդարանական ընտրությունների ընթացքում իր դիտորդական առաքելությունն սկսելու հետ:

Ինչպես ներկայացրեց դիտորդական առաքելության ղեկավար, դեսպան Ռոբերտ Բարին, առաքելությունը բաղկացած է ընտրությունների 28 միջազգային փորձագետներից՝ ԵԱՀԿ անդամ 17 երկրներից: Այս երկարաժամկետ փորձագետները տեղաբաշխված են Երեւանյան գլխավոր գրասենյակում, այսօրվանից՝ նաեւ մարզերում:

Մոտակա մի քանի շաբաթների ընթացքում առաքելությունը գնահատելու է ընտրական գործընթացը՝ առաջնորդվելով տեղական օրենսդրությամբ եւ ընտրություններին վերաբերյալ այն միջազգային պարտավորություններով, որոնց իրենց համաձայնությունն են տվել ԵԱՀԿ-ին անդամակցող բոլոր պետությունները: Դիտորդները դիտարկելու են ընտրարշավը, նաեւ ԶԼՄ-ների գործունեությունը, վարչական պատրաստությունները եւ ընտրության հետ կապված վեճերի լուծումը:

ԺՀՄԻԳ-ն, ըստ ղեկավարի, ծրագրում է ընտրություններին անմիջապես նախորդող ժամանակահատվածում Հայաստան ուղարկել 250 կարճաժամկետ դիտորդի՝ դիտարկելու համար քվեարկության գործընթացը, քվեաթերթիկների հաշվարկումն ու ձայների աղյուսակավորումը: Ընտրության հաջորդ օրը կհրապարակվի հայտարարություն նախնական հայտնաբերումների եւ եզրակացությունների մասին: Առավել ծավալուն վերջնական հաշվետվությունը կհրապարակվի ընտրական գործընթացի ավարտից մոտ մեկ ամիս հետո:

Տես էջ 2

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

67 նորագիրներ ՀՌԱԿ շարքերում

Երեկ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությանն անդամագրվեցին եւս 67 նորագիրներ: Թեքեյան կենտրոնում նրանք երդվեցին ավանդական կուսակցության շարքերում ծառայել ազգին եւ հայրենիքին: Նորագիր ռամկավարները ձեւավորեցին երկու՝ Շենգավիթ եւ Ավան համայնքների ակումբները: Շենգավիթի նորաստեղծ ակումբը կղեկավարի Ռուբեն Հարությունյանը, Ավանինը՝ Սոնա Պետրոսյանը:

«Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը շնորհավորեց անդամագրվածներին, անդրադարձավ կուսակցության պատմությանը, խոսեց ներկայի մասին: Հակոբ Ավետիքյանը նշեց, որ ռամկավարները հայության կյանքում միշտ եղել են այնտեղ, որտեղ անհրաժեշտ էր, որտեղ անելիք կար: Հետաքրքրական օրինաչափությամբ մեր գրեթե բոլոր հերոսամարտերը ռամկավարներն են ղեկավարել: Ավանդական կուսակցությունը, գործելով սփյուռքում, նպաստել է նաեւ խորհրդային Հայաստանի զարգացմանը:

Ըստ բանախոսի ռամկավարությունը նախ եւ առաջ գիտակցություն է՝ սթափ, հավասարակշիռ մտածողություն ունեցող հայ մարդու գիտակցություն, որը հեռու է արկածախնդրությունից, հեղափոխականությունից: Այս մտածողությամբ մարդկանց ստվար զանգված կա, որոնք ռամկավար են ոչ թե կուսակցական պատկանելությամբ, այլ՝ գիտակցությամբ:

Հակոբ Ավետիքյանը նշում է, որ նման մարդկանց կարողություններն ի մի բերելով հնարավոր է բազմապատկել դրանք՝ դարձնելով հզոր ուժ եւ օգտագործել ի շահ ժողովրդի եւ պետականության:

ՀՌԱԿ փոխատենապետ Մեխակ Գեւորգյանի խոսքով, կուսակցությունն ակնկալում է իր յուրաքանչյուր անդամի ակտիվությունը նախընտրական այս օրերին. կուսակցությանն անհրաժեշտ է ժողովրդի քվեն՝ պատասխանատվություն վերցնելու երկրի ապագայի նկատմամբ եւ իրականացնելու իր ծրագրերը, որոնք միտված են երկրի, ժողովրդի բարօրությանը:

Համամասնական ցուցակների յուրօրինակությունները

Մայիսի 25-ին մենք գնալու ենք ընտրության: Եվ հասկանալի է, որ մեզանից ոչ մեկը, ասենք, համամասնական ցուցակներում բոլոր ներկայացվածների անունները ու հերթականությունը չի հիշելու: Հասկանալի է նաեւ, որ համամասնական ընտրակարգով ընտրություն կատարելիս պետք է, որ քվեարկությունը կատարվի քաղաքական ուժերի (կուսակցությունների ու դրանց դաշինքների) հեղինակությունների, գաղափարախոսությունների, նաեւ լիդեր-առաջնորդների միջեւ:

Սակայն հայ իրականության համար բավականին դժվար է ընկալել ոչ միայն կուսակցությունների զգալի մասի գաղափարախոսությունը, այլեւ խորհրդարանական ընտրություններին մասնակցելու հայտ ներկայացրած կուսակցություններից ու դաշինքներից նրանց, ովքեր առաջնորդվել են կարծես ինչ-ինչ հավակնություններ, ասենք քվեաթերթիկում իրենց անունը գրված տեսնելը, բավարարելու համար:

Ինչեւէ, միասնական կուսակցական ցուցակներով են ընտրության գնում «Ազգային համաձայնություն», Հայաստանի կոմունիստական, Հայաստանի նորացված կոմունիստական, «Օրինաց երկիր» կուսակցությունները: Մի քանի անկուսակցական թեկնածուներ իրենց ցուցակում ունեն Միավորված աշխատանքային կուսակցությունը, Հայոց համազգային շարժումը, Հայաստանի քրիստոնեա-դեմոկրատական միությունը, «Հայ արիների բռունցք» կուսակցությունը, «Ազգային միաբանությունը», ՀԺԱՄ-ը, ժողովրդական կուսակցությունը, «Աշխատանք, օրենք, միասնություն» եւ Հայաստանի հանրապետական կուսակցությունները:

Հետաքրքրական համամասնական ցուցակ է ներկայացրել «Արդարություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունը, որի 10 թեկնածուներից միայն մեկն է ներկայացնում կազմակերպությունը եւ գրավում է 5-րդ տեղը, իսկ մյուսներն անկուսակցական են:

Բացի անկուսակցականներից եւ, իհարկե, իր կուսակցության անդամներից, այլ կազմակերպություններից համամասնական ցուցակում թեկնածու է ներառել, օրինակ, ՀՌԱԿ-ը, որի ցուցակում է Ազատամարտի վետերանների միության նախագահ Համլետ Հովսեփյանը:

Հայ հեղափոխական դաշնակցությունն իր ցուցակում, ճիշտ է, սկզբից բավականին հեռու, ընդգրկել է Համահայկական աշխատավորական կուսակցության 2 ներկայացուցչի:

«Հզոր հայրենիք» կուսակցության համամասնական ցուցակի պատգամավորական թեկնածուներին գլխավորում է անկուսակցական, Երեւանի քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը: Կուսակցության ցուցակում կան ներկայացուցիչներ «Ազգային անվտանգություն» եւ «Եզդի խանա» կուսակցություններից:

Ինչ վերաբերում է դաշինքներին, ապա «Ինքնորոշում միավորման», «Մտավորական Հայաստանի» եւ «Ազատ Հայք առաքելության» ցուցակում 40 թեկնածուներից 27-ը ԱԻՄ-ն են ներկայացնում, 4-ը՝ «Մտավորական Հայաստանը»:

«Արդարություն» դաշինքի համամասնական ցուցակի 137 թեկնածուների դասավորությունն առավել քան հետաքրքրական է: ՀԺԿ, ԱԺԿ, ԱԺՄ, ՀԴԿ, ՍԻՄ, ՍԴՀԿ, ԱԺԴԿ, ԱԺԴ, ՀՄԿ, «Հանրապետություն», «Ազգային առաջադիմություն» կուսակցությունների ներկայացուցիչների եւ անկուսակցականների ոչ սովորական դաշինքում ցուցակի առաջին մեկ-երկու տասնյակ տեղերում գերակշռում են ՀԺԿ անդամները:

Արդյունաբերողների եւ կանանց միություն դաշինքի ցուցակի թեկնածուներից 3-ը ներկայացնում են «Կանայք հայոց աշխարհի» կազմակերպությունը, 6-ը՝ Հայաստանի առաջադիմական միացյալ կոմունիստական կուսակցությունը, 1-ը անկուսակցական է:

Ինչ վերաբերում է «Արժանապատվություն, ժողովրդավարություն, հայրենիք» դաշինքի պատգամավորության թեկնածուների ցուցակին, առաջին 5 տոկոսի «ձայները» հավասարապես բաժանում են «Արժանապատիվ ապագայի» եւ ԺԴԿ-ի թեկնածուները:

Այսպես թե այնպես, մեկնարկած քարոզարշավը դժվար թե հնարավորություն տա ծանոթանալու քաղաքական բոլոր ուժերի ծրագրերին, մանավանդ որ դրանք անգամ կարող են կրկնել միմյանց կամ էլ գոյություն չունենալ:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ԵԱՀԿ երկարաժամկետ դիտորդական առաքելությունն սկսեց աշխատանքը

Սկիզբը՝ էջ 1

Ռոբերտ Բարին ավելացրեց, որ իրենց մանդատը վերաբերում է միայն մայիսի 25-ի ընտրություններին եւ ոչ նախագահականին: Պրն Բարին նշեց, որ նախագահական ընտրությունների մասով վերջնական հաշվետվությունը կլինի օրերս: Այդ հաշվետվության մեջ առաջարկությունները հիմնականում վերաբերում են ընտրությունների ժամանակ եղած խախտումների համար իրավական պատասխանատվության անհրաժեշտությանը, ԶԼՄ-ների ընտրագործընթացի լուսաբանման հավասարակշռությանը, թափանցիկությանը: Առաքելության ղեկավարը կարեւորեց այն առաջարկությունը, համաձայն որի պետք է կասեցվի վարչական կալանքների կիրառումն ընտրական գործընթացներում:

Իր խոսքի ավարտին Ռոբերտ Բարին հույս հայտնեց, որ իրենց եզրակացությունը կլինի այնպիսին, որ այս ընտրությունները համապատասխանում են միջազգային չափանիշներին եւ տեղական օրենսդրությանը:

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին՝ Ռոբերտ Բարին նախ որոշ հարցեր վերահասցեագրեց այլոց, որոնց առնչությամբ էլ նշեց, որ իրենց աշխատանքները սկսելու առաջին օրը չի կարող պատասխաններ տալ:

Մնացյալ հարցերին ի պատասխան առաքելության ղեկավարը նշեց, որ թափանցիկ քվեատուփերն այս ընտրությունների ընթացքում չկիրառելու կապակցությամբ չի կարծում, թե ԿԸՀ-ն հնարավորություն ունի հաստատել թափանցիկ քվեատուփերի օգտագործումը խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ: Միեւնույն դեպքում, պրն Բարին չի կարծում նաեւ, որ ԵԱՀԿ-ն այս հարցում չէր կարող օգնել, հատկապես որ ԵԱՀԿ Երեւանյան գրասենյակն առաջարկել էր այս խնդրի լուծումներ, որոնք, սակայն, չեն ընդունվել:

Ըստ էության, կենտրոնական հարցն այն է, թե կարելի՞ է արդյոք ունենալ մեկ տեղամասում մի քանի քվեատուփ: Որպես նման փորձ կիրառող երկրներ Ռոբերտ Բարին բերեց Միացյալ Նահանգների, Բոսնիա-Հերցեգովինայի օրինակները:

Ընդհանուր առմամբ, առաքելության ղեկավարը նշեց, որ իրենց կարծիքով մի քանի քվեատուփերի օգտագործումը կնպաստեր ընտրությունների թափանցիկությանը:

Անդրադառնալով սահմանադրական փոփոխությունների հանրաքվեին՝ Ռոբերտ Բարին ասաց, որ դա ավելի շատ վերաբերում է Եվրախորհրդին, քան ԵԱՀԿ-ին: Բայց քանի որ դիտորդները ներկա են լինելու տեղամասերում եւ հանրաքվեն էլ կլինի նույն մայիսի 25-ին, ապա կդիտարկվի ձայները հաշվելու գործընթացն ամբողջությամբ:

Հ. Գ. Այն հարցին, թե ինչու է փոխվել առաքելության ղեկավարը, եւ արդյոք դա կապվա՞ծ է նախորդ ղեկավար Պիտեր Այքերի արտահայտած «հուսահասության» հետ, ներկա ղեկավար Ռոբերտ Բարին նշեց, որ ինքը մինչեւ Հայաստան գալը խոսել է պրն Այքերի հետ, եւ վերջինս որեւէ բան չի նշել նախագահական ընտրություններից հուսահատված լինելու մասին:

Թուրք-հայ գործարար միության ԵՄ-ի մասնաճյուղն ստեղծվեց Բրյուսելում

Ապրիլի 3-ին Բրյուսելում Եվրախորհրդարանի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել է Հայաստան-Թուրքիա հարաբերություններին նվիրված խորհրդաժողով: Հենց Եվրախորհրդարանի շենքում անցկացված միջոցառմանը մասնակցել են Թուրք-հայ գործարար միության նախագահ Քաան Սոյաքը, Հայկական կազմակերպությունների եվրոպական ֆորումի գլխավոր քարտուղար Նիկոլա Ղավիդյանը, Եվրամիության Կովկասի հարցերով զեկուցող Պեր Գարտոնը, ԵՄ-ի Թուրքիայի հետ հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Ջուսթ Լագենդիյքը: Նրանք իրենց ելույթներում վերլուծել են Հայաստան-Թուրքիա հարաբերությունների ընթացքը:

Խորհրդաժողովի բացումը կատարել է Պեր Գարտոնը: Նա իր ելույթում Հայաստանի հետ սահմանը բացելու կոչով դիմել է Թուրքիային եւ մասնանշել. «Նախ տարաձայնությունները թող կարգավորվեն, ապա նոր սահմանը բացվի» մոտեցումն այլեւս կորցրել է իր արժեքն ու նշանակությունը, նախ սահմանը պետք է բացել, իսկ հարցերը կկարգավորվեն ժամանակի ընթացքում»:

Քաան Սոյաքն իր ելույթում անդրադարձել է Թուրք-հայ գործարար միության գործունեությանը եւ հետագա ծրագրերին, սահմանի բացման բարեմաղթանքներ է արել: Դրան է հետեւել Ղավիդյանի ելույթը, որի ընթացքում նա խոստացել է ճիգ չխնայել, որպեսզի ԵՄ-ն այսուհետեւ ավելի շատ հետաքրքրվի Կովկասի հարցերով: Ինչ վերաբերում է Ջուսթ Լագենդիյքին, ապա նա ասել է. «Անհնար է Կովկասի երկրները պատկերացնել առանց Թուրքիայի: ԵՄ-ի անդամ Թուրքիան կարող էր կովկասյան երկրների առջեւ ճանապարհ բացել»:

«Ակօս» ապրիլի 11-ի համարում տեղեկացնելով այս ամենի մասին, ընթերցողի ուշադրությունը հրավիրում է Հայ-թուրք գործարար միության նախագահ Արսեն Ղազարյանի վրա, որը խորհրդաժողովին չէր մասնակցում: Ինչպես հայտնի է, նա է հայկական կողմի համանախագահը:

Միջոցառման ավարտին Սոյաքը պատասխանելով «Ակօսի» հարցերին, նշել է. «Այս խորհրդաժողովով վերջ են գտնում Թուրք-հայ գործարար միության ԵՄ-ի մասնաճյուղի ստեղծման աշխատանքները: Պաշտոնական գրությունները հանձնել են համապատասխան մարմիններին: Կարող եմ հայտարարել, որ մասնաճյուղը հիմնադրված է: Հիմնադիրների մեջ Նիկոլա Ղավիդյանի ներկայությունը չափազանց իմաստալից է»: Իսկ Ղավիդյանը հայտարարել է, որ ԵՄ-ում քիչ չէ հայ-թուրքական հարաբերությունների բարելավմանը Կովկասի կայունացմանը հավատացողների թիվը:

Ի դեպ, Թուրք-հայ գործարար միությունն ունի նաեւ ԱՄՆ-ի մասնաճյուղ:

Հ. Չ.

ԱՆԱՍՆԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

Կանխարգելիչ միջոցառումներ

Աշխարհի տարբեր երկրներում անասունների դաբաղ հիվանդության տարածման դեմ կանխարգելիչ միջոցառումներ են իրականացվում: Ընթացիկ տարում Պարենի համաշխարհային կազմակերպության տրամադրած միջոցների հաշվին Հայաստանին օգնության կարգով հատկացվել է դաբաղի պատվաստանյութ: Ստացված չափաքանակը կբավականացնի ավելի քան 214 հազար գլուխ խոշոր եղջերավոր կենդանիների պատվաստմանը:

Ինչպես տեղեկացրեց ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության անասնաբուժական սպասարկման բաժնի պետ Տիգրան Գասպարյանը, հակադաբաղային միջոցառումների ծրագրում ընդգրկվել են Թալին, Արարատ, Արտաշատ, Մասիս, Արմավիր, Բաղրամյան, Էջմիածին, Ախուրյան, Ամասիա, Անի եւ Մեղրի քաղաքներն ու հարակից գյուղերը: Ընթացիկ տարում, պետպատվերի շրջանակներում, նախատեսվում են խոշոր եղջերավորների պատվաստումներ նաեւ սիբիրախտ, էմկար եւ պաստերելոզ հիվանդությունների դեմ: Ի դեպ, սիբիրախտի դեմ պատվաստումների կենթարկվեն նաեւ մանր եղջերավոր կենդանիները, խոզերն ու ձիերը: Պետական բյուջեի հաշվին կիրականացվեն նաեւ խոշոր եղջերավոր կենդանիների ախտորոշիչ ստուգումներ բրուցելյոզ եւ պալարախտ (տուբերկուլյոզ) հիվանդություններից: Կանխարգելիչ միջոցառումներ կիրականացվեն նաեւ խոզերի ժանտախտ հիվանդության դեմ:

ՆԵԼԼԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս՝ 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ /հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն /հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն /հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Ընթացիկ

Պետական կառույցները հասարակական կազմակերպությունների կարիքն ունեն

Եթե մեր իրականության մեջ կան համեմատաբար վերջին շրջանում ձեւավորված ասպարեզներ, որ բավական կենսունակ են ու կայացման լուրջ հայտեր են ներկայացնում, մեկը թերեւս հասարակական կազմակերպություններն (ՀԿ) են: Դրանք բազմաքանակ են նաեւ առողջապահության բնագավառում: Իբրեւ ընդհանրական հատկանիշ, առաջինն ընդունված է նշել դրանց մեծ մասի գործունեության ոչ թե գործնական, այլ տեսական ուղղվածությունը՝ սեմինարներ, դասախոսություններ, զեկույցներ, կոնֆերանսներ:

ՀԿ-ներից շատերը տիրապետում են բավական պատկառելի դրամաշնորհային գումարների, իսկ հաճախ նույն խնդիրներն իրականացնող պետական կառույցները խեղճ ու կրակ վիճակում են: Այս իրողության եւ նաեւ սոցիալական ու առողջապահական խնդիրներով զբաղվող ՀԿ-ների աշխատանքն ավելի գործնական հողի վրա դնելու նկատառումով քաղաքապետարանի առողջապահական վարչությունը քաղաքի առողջապահական կառույցների եւ ՀԿ-ների համատեղ խորհրդակցություն էր հրավիրել: Համագործակցության ծրագիր կազմելուց առաջ տնտեսական եւ հասարակական այս երկու կազմակերպությունները նախ պիտի ճանաչեին իրար: Շատերն անգիտակ էին մեկը մյուսի գոյությանն ու գործունեության ուղղվածությանը: Որոշվեց նախ ստեղծել ինֆորմացիոն կենտրոն:

Եվ անծանոթների նման, ովքեր նոր են հանդիպել իրար ու խոսելու շատ բան չունեն, այս երկու կառույցների հանդիպումն էլ սահմանափակվեց անորոշ ու տարտամ պայմանավորվածություններով: Առողջապահները, իհարկե, կրկին հիշեցրին ոլորտի խնդիրները, սակայն այն խնդիրները, որոնց քիչ թե շատ կարգավորումը հնարավոր է ՀԿ-ների հետ համագործակցելով: Բուժաշխատողները միաբերան հիշատակեցին կանխարգելիչ բժշկությանն աջակցելու հրատապությունը: Նշվեց, որ Հայաստանի բնակչության 68 տոկոսը մահանում է սրտանոթային հիվանդություններից եւ չարորակ ուռուցքներից: Հայաստանը մնացել է աշխարհի միակ երկիրը, ուր շարունակում է աճ ապրել արգանդի վզիկի քաղցկեղը:

Մինչեւ 90-ական թթ. հանրապետության բոլոր պոլիկլինիկաներում գործում էին կանանց առաջնային հետազոտման կաբինետներ, որոնք հիմա չկան: Եվ կանայք դիմում են այն ժամանակ, երբ արդեն շատ ուշ է: Կանխարգելիչ բժշկության դաշտը խիստ մեծ է, եւ ՀԿ-ներից աջակցություն ակնկալելուց առաջ, նախ պետք է ճշտել հարաբերականորեն ամենահրատապ ասպարեզը:

Իբրեւ ՀԿ-ներին համեմատաբար արտամոտ ասպարեզ առաջարկվեց բժշկական կադրերի կրթության շարունակականության ապահովման բեռը եւս դնել նրանց վրա: Նաեւ հասարակությանն առողջ ապրելակերպ ուսուցանելը, նրա կենցաղի առողջացումը, որից շատ հեռու է քաղաքացիների մեծամասնությունը: Եվ բացի այս ամենից, հասարակական կազմակերպություններից շատերն ամեն մեկն իր տեղում, իր «մասնագիտացմամբ» հսկայական ինֆորմացիոն բազա ունի, որի կարիքը պետական կառույցները շատ ունեն:

Ի դեպ, Հայաստանում 10 տարուց ավելի արդեն իսկ գործում է այս ոլորտի այնպիսի ՀԿ, որը վաղուց գործողությունների տեսական սկզբունքից անցել է գործնականի: 1992 թ.-ից առ այսօր «Շաքարախտով հիվանդ երեխաների ասոցիացիան» իրականացնում է մեծ ու շնորհակալ գործ՝ Հայաստանի շաքարախտով հիվանդ երեխաների բուժումը: Եվ նույնիսկ արձանագրել է արտասովոր հաջողություններ: Շուրջ 11 տարի հանրապետության շաքարախտով հիվանդ երեխաները բուժման համար անհրաժեշտ ամեն ինչ ստանում են հասարակական կազմակերպության միջոցով: Վերջինս, փաստորեն, ստանձնել է պետության անելիք ֆունկցիան՝ երեխաների բուժսպասարկման ֆինանսավորումը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Լիազորագրով կենսաթոշակի վճարման կարգը հստակեցվել է

Արտագաղթի ալիքն այսօր հանրապետությունից դուրս է նետել նաեւ բազմաթիվ տարեց, թոշակառու մարդկանց, ովքեր իրենց թոշակը ստանալիս բազում դժվարությունների են բախվում: Այս առթիվ եւս **«Ազգի»** խմբագրություն են դիմում Հայաստանից դուրս գտնվող անձանց հարազատները, ովքեր թոշակառուի համաձայնությամբ իրենք են փորձում ստանալ նրա ամենամսյա կենսաթոշակը, սակայն մերժվում են: Անհրաժեշտ պարզաբանումների համար դիմեցինք ՀՀ սոցապ նախարարության կենսաթոշակային ապահովության բաժնի պետ Ռոզա Մկրտչյանին: Նա տեղեկացրեց, որ 2003 թ. ապրիլի 10-ից գործում է կենսաթոշակային նոր օրենք, որը հստակեցնում է լիազորագրով կենսաթոշակառուին թոշակն անձամբ վճարելու կարգը:

Լիազորագրի առկայությամբ թոշակի վճարումը թույլատրվում է միայն կասեցումից հետո 6 ամիս անընդմեջ, դրանից հետո վճարումները դադարեցվում են մինչեւ թոշակառուի անձամբ ներկայանալը: Այս դեպքում նա կարող է ստանալ միանգամից 3 տարվա (սակայն ոչ ավելի) չվճարված գումար: Փաստորեն, եթե քաղաքացին դրսի աշխարհում մշտապես հիմնավորվելու մտադրություն ունի, ստիպված է հրաժարվել կենսաթոշակից, քանի որ նույնիսկ 3 տարվա գումարը չի փոխհատուցի հայրենիք գալու եւ վերադառնալու ծախսերը: Իսկ թե ինչո՞ւ է կրկին վերադառնալու օտար երկիր, դա արդեն այլ խնդիր է եւ հռետորական շեշտադրումներով մեղադրանք չի կարելի հնչեցնել նրա հասցեին: Պատճառները բազմաթիվ են եւ բազմիցս վերլուծված:

Հետաքրքրական է, որ մեզ դիմած, այժմ Հունաստանում գտնվող տարեց կնոջ թոռնուհուն խնայբանկում մերժել են տալ նույնիսկ այն գումարը, որ Հայաստանում եղած ժամանակ ծեր կինը մինչեւ 1988 թ., մի քանի տարի անընդմեջ փոխանցել է բանկային հաշվին:

Օրենքը ոչ մի բացառություն չի հանդուրժում՝ անկախ այն իրողություններից, օբյեկտիվ թե սուբյեկտիվ, հարկադիր թե իրենից անկախ որ հանգամանքներով է մարդը հայտնվել դրսում: Թե որքանով մարդասիրական է օրինաստեղծ ատյանի այս սառը հաշվենկատությունը, քննարկման արժանի խնդիր է: Ես ճանաչում եմ Երեւանում բնակվող մի ընտանիքի, որի տանտիկինը երկար տարիներ Ֆրանսիայից ստանում է վաղուց մահացած, ժամանակին Փարիզի բնակիչ ամուսնու կենսաթոշակը: Ռուսաստանը եւս վճարում է այլ երկրներում (բացառությամբ ԱՊՀ) ապրող իր քաղաքացիների թոշակները: Եթե աղքատ երկիր ենք ու Ֆրանսիայի նման հնարավորություններ չունենք, ստիպված ենք հաշտվել նաեւ այսպիսի փաստերի հետ:

Կ. Դ.

Համատիրությունների արդյունավետությունը դեռեւս ցածր է

Բազմաբնակարան շենքերի կառավարման, համատիրությունների ստեղծման եւ գործունեության ընթացքում, չնայած առկա օրենսդրությանը, բազմաթիվ են խոչընդոտներն ու անլուծելի խնդիրները: Դրանց էր նվիրված IFES-Հայաստան կազմակերպության երեկ հրավիրած կլոր սեղանը: Միջոցառման բացման ժամանակ կազմակերպության տնօրեն Ալբերտ Դիզին նշեց, որ IFES-ը վերջին 2 տարիների ընթացքում համագործակցել եւ իր աջակցությունն է ցույց տվել համատիրություններին եւ տվյալ հանդիպումն էլ նույն նպատակն ունի:

Համատիրությունների եւ բազմաբնակարան շենքերի կառավարմանը վերաբերող խնդիրներին հիմնականում անդրադարձան հենց իրենք՝ համատիրությունների ղեկավարները, որոնք միավորվել են Համատիրությունների նախագահների ընկերակցության (ՀՆԸ) մեջ:

Չնայած այսօր բազմաբնակարան շենքերի 60-70 տոկոսը, ըստ ՀՆԸ-ի, ընդգրկված է համատիրությունների մեջ, նրանց գործունեության արդյունավետությունը բավականին ցածր է: Նախ՝ օրենքի լեզուն բարդ է եւ խրթին, հետեւաբար անհասանելի իրավագիտական կրթություն չունեցող մարդկանց: Այնուհետեւ հակասություններ կան «Համատիրությունների մասին» եւ «Բազմաբնակարան շենքերի կառավարման մասին» օրենքներում: Երբ մեկ համատիրության մեջ արհեստականորեն միավորվեցին 10-20 եւ ավելի շենքեր, ստեղծվեց կառավարման համար անհեթեթ վիճակ: Սակայն գլխավորն օրենսդրական դաշտի անկատարության մեջ համատիրության էությանը չհամապատասխանող հայեցակարգն է: Համատիրությունն այստեղ ստացել է ոչ առեւտրային կոոպերատիվի կարգավիճակ, ինչը նշանակում է, որ անհնար է իրականացնել կառավարության որդեգրած բնակարանային ֆոնդի ապակենտրոնացման եւ ինքնակառավարման քաղաքականությունը:

Ա. Մ.

Եռամսյակը կայուն թվաճով

ԼՂՀ ազգային վիճակագրական ծառայությունն ամփոփել է հանրապետության արդյունաբերության, գյուղատնտեսության եւ շինարարության ճյուղերի առանձին ցուցանիշները 2003 թ. առաջին եռամսյակի կտրվածքով:

Համաձայն դրանց, այս տարվա հունվար-մարտ ամիսներին ԼՂՀ-ում թողարկվել է 2110.2 մլն դրամի արդյունաբերական արտադրանք, որը 2002 թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ 547.1 մլն դրամով ավելի է: Աճը հիմնականում պայմանավորված է վերամշակող արդյունաբերությունում արձանագրված առաջընթացով (156.4 տոկոս):

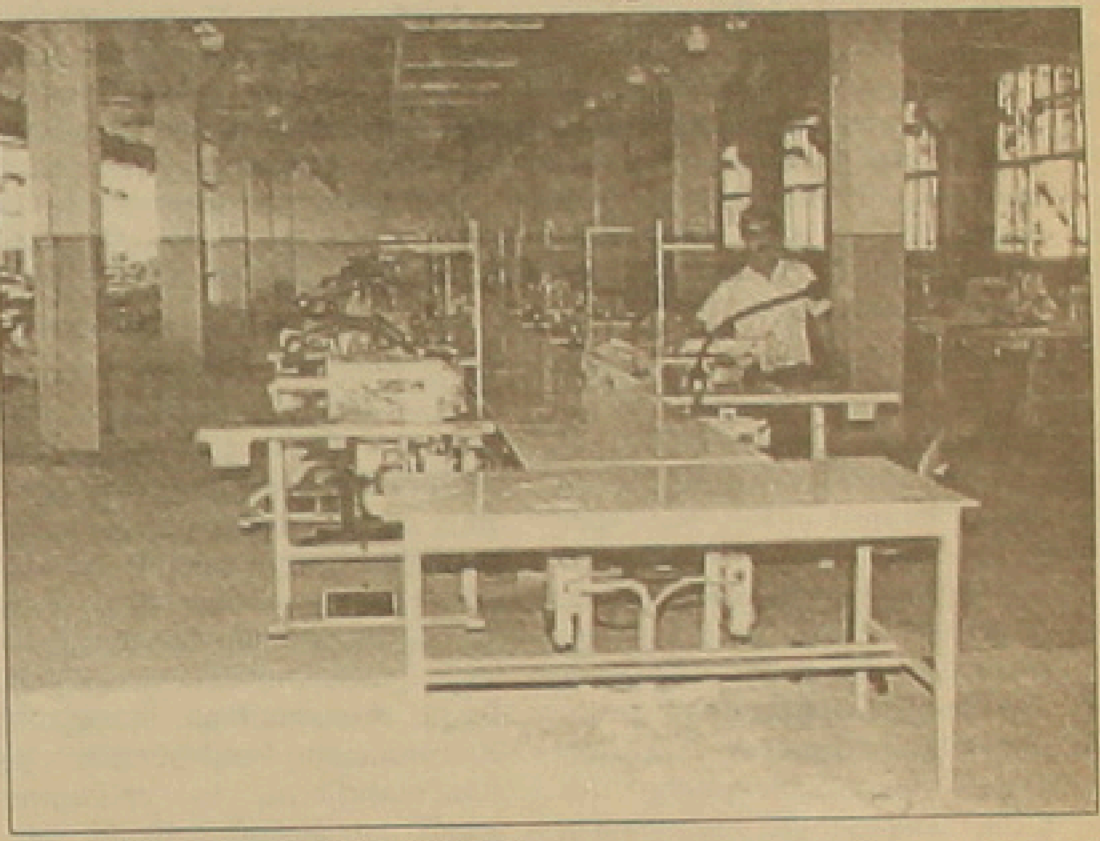

Այդ տվյալների շրջանակներում, ըստ ԱՎԾ-ի, պետական հատվածի կազմակերպությունների թողարկած արդյունաբերական արտադրանքի աճը համեմատվող ժամանակաշրջանում կազմել է 109.8 տոկոս, ոչ պետական հատվածինը՝ 186.8 տոկոս: Արդյունաբերական արտադրանքի տեսակարար կշիռը, համապատասխանաբար, կազմել է 54.7 եւ 45.3 տոկոս:

Գերազանցվել է ցուցանիշը պատրաստի արտադրանքի իրացման ուղղությամբ՝ կազմելով 1948.9 մլն դրամ (127.6 տոկոս): Ամենաշատ արդյունաբերական ապրանքներ թողարկվել է Ստեփանակերտ քաղաքում՝ 1463.9 մլն դրամ, իսկ ամենաքիչը՝ Հադրութի շրջանում՝ 7.5 մլն դրամ:

Արդյունաբերաարտադրական ոլորտում ընդգրկված անձանց միջին ցուցակային թվաքանակը 2002 թ. առաջին եռամսյակի համեմատ ավելացել է 451 մարդով կամ 17.8 տոկոսով, աշխատանքի արտադրողականությունը՝ 14.6 տոկոսով:

Գյուղատնտեսության բնագավառում, ԱՎԾ-ի օպերատիվ վիճակագրական տվյալներով, ԼՂՀ-ում խոշոր եղջերավոր անասունների գլխաքանակը կազմել է 43505 գլուխ կամ տարեսկզբի նկատմամբ 107.4 տոկոս, թռչուններինը՝ 333185 գլուխ (91.1 տոկոս), մանր եղջերավոր անասուններինը՝ 45831 գլուխ (107.4 տոկոս), խոզերինը՝ 14578 գլուխ (100.4 տոկոս):

Սպանդի համար իրացվել է 626.4 տոննա (կենդանի քաշով) անասուն եւ թռչուն, որից թռչնամսի կշիռը կազմել է 328.9 տոննա: Հատկանշական է, որ նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ գրանցվել է 36 անգամ աճ: Որոշակի աճ է գրանցվել նաեւ կաթի ու ձվի արտադրության ոլորտներում, համապատասխանաբար, 5805.2 տոննա կաթ եւ 3192.1 հազար հատ ձու:

Շինարարության բնագավառում եւս առաջընթացն ակնհայտ է: Եռամսյակի կտրվածքով ԼՂՀ-ում իրականացվել է 1033.0 մլն դրամի կապիտալ շինարարություն: Այն հիմնականում իրականացվել է արտաբյուջետային, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի եւ օտարերկրյա ներդնողների հաշվին:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Սկսվել է հանքանյութի արդյունահանումը

Արցախում արդյունաբերական գործունեություն ծավալող «Բեյզ մեթըլս» ընկերությունը ժամանակացույցից առաջ անցնելով՝ օրերս ստացել է պղինձ-ոսկու հանքանյութի առաջին խմբաքանակը:

Մարտակերտի շրջանի Դրմբոն գյուղի մերձակայքում գտնվող լեռնահանքահարստացուցիչ կոմբինատի արդյունահանած հանքանյութն առայժմ ուղարկվում է ՀՀ Ալավերդու մետալուրգիական կոմբինատ՝ վերամշակման: Ընկերության գործադիր տնօրեն Ա. Մկրտումյանի տեղեկացությամբ, յուրաքանչյուր հերթափոխում պայթեցումների միջոցով արդյունահանվում է 70 տոննայից ավելի հանքաքար: Կոմբինատի շահագործման երկրորդ փուլի ավարտից հետո, երբ կառուցվի վերամշակման արտադրամասը, նախատեսվում է արդյունահանվող հումքի ծավալը հասցնել օրական մինչեւ 500 տոննայի: Տեղում վերամշակված ոսկու տեսքով ապրանքանյութը նոր միայն վերջնական մշակում կստանա Ալավերդիում: ԼՂՀ արդյունաբերության մեջ դա պատմական նոր էջ կդառնա:

Կոմբինատում աշխատում է շուրջ 450 մարդ, որոնք հիմնականում շրջակա գյուղերի բնակիչներ են:

Վ. Գ.
Ստեփանակերտ

Անանցանելի է Տավուշի մարզից Գեղարքունիք տանող ճանապարհահատվածը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ԱՊՐԻԼԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գարնանային հեղեղումների հետեւանքով անանցանելի է դարձել Տավուշի մարզի Աղավնավանք գյուղից դեպի Գեղարքունիքի մարզի Ճամբարակ գյուղ տանող ճանապարհահատվածը: Ինչպես հաղորդեցին ՀՀ արտակարգ իրավիճակների վարչությունից, վարորդներին խորհուրդ չի տրվում երթեւեկել նշված ուղղությամբ:

Բաց աճուրդ

Կապանի քաղաքապետարանը 03.06.2003 թ. կազմակերպում է դասական բաց աճուրդ: Վաճառվում է Չարենցի փ. թիվ 6 շենքի 98.0 քմ ոչ բնակելի տարածքը: Աճուրդին մասնակցել ցանկացողները մինչեւ 01.06.2003 թ. պետք է ներկայացնեն աճուրդի մասնակցության հայտ, ընկերության (անձը հաստատող) փաստաթղթեր, աճուրդի մասնակցության եւ տոմսի անդորրագրեր:

Տեղեկությունների համար դիմել քաղաքապետարան, հեռ. 658-52:

ԱՃՈՒՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Սփյուռք

«Ե՞րբ լոյսը պիտի յաղթէ խաւարին»

Սփյուռքահայ մամուլն հրապարակման մեջ է. արձագանքներն էլեկտրոնային փոստի միջոցով սկսել են հասնել մեզ: Մարդկանց վրդովեցրել են վերջերս Լիբանանի հայ կաթոլիկների նոր պատրիարքի Ներսես-Պետրոս Թարմունու նորամուծությունները: Վերջինս, դուրս գալով Լիբանանի հայ կաթոլիկ պատրիարքների նվիրական տիտղոսակոչության սահմաններից, իրեն հռչակել է «կաթողիկոս-պատրիարք», իսկ պատրիարքությունը՝ «կաթողիկոսություն»: Ավելին՝ Ներսես-Պետրոս Թարմունին որոշել է փոխել նաեւ իր զգեստի ձեւը, իսկ գլխանոցի վրա զետեղել բացառապես Ամենայն հայոց հայրապետների արտոնյալ ատրիբուտիկայի մաս կազմող փոքրիկ խաչ: Այդ ոտնձգությունները, բնականաբար, վրդովեցրել են սփյուռքահայ մեր հոդվածագիրներին, որոնցից մեկի՝ Բեյրութի «Նոր կեանք» հանդեսի խմբագիր Մանվել Գազանճյանի հոդվածն արտատպում ենք ստորեւ:

Այսուհանդերձ, դատապարտելի երեւույթին մոտենալով մեկ այլ տեսանկյունից՝ չենք կարող չարձանագրել, որ այս բոլորը հետեւանք են հայ իրականության մեջ տիրող անիշխանականության: Անիշխանականություն՝ շատ ընդգրկված, այդ թվում եկեղեցական եւ ներեկեղեցական կյանքում: Եթե ոմն Ղազարոս Կյուրեղյան կարող է Մոսկվայից Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի դեմ ապստամբության դրոշ բարձրացնել եւ հետեւորդներ գտնել, եթե արտասահմանի տարբեր թեմերում թեմակալ առաջնորդներն իրենց վարմունքով, ոչ հաշվետու ընթացքով շեղվում են օրինականության պահանջներից, եթե Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսն իրեն զգում ու ներկայացնում է «հավասարազոր» Հայ եկեղեցու գերագույն պետին եւ ոտնձգություններ կատարում նվիրապետական կարգուկանոնի դեմ, ապա մեկ այլ եկեղեցու՝ Հայ կաթոլիկ եկեղեցու պատրիարքը, ըստ ճաշակի եւ սեփական հայեցողության, կարող է նման արարքներ թույլ տալ իրեն:

Լիբանանի հայկական օրաթերթերուն մէջ տրուած յայտարարութիւն մը շատերուն ուրախութիւն եւ զարմանք պատճառեց միաժամանակ:

Ուրախութիւն, որ այդ ծանուցումը կ'աւետէր հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի հովանաւորութեամբ ստեղծումը «հայկական պատկերասփռային նոր ծրագրի» մը սփռելու Լիբանանի «Թելէ Լիւմիէր» կրօնական կայանէն, «Լուսամուտ» վերնագրով, հաղորդելու՝ կրօնական, մշակութային, ընկերային եւ տեղեկատուական ծրագիրներ, շաբաթական միօրեայ կշռոյթով, հաւանաբար քանի մը ժամ:

Զարմանք կարդալով հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի ինքնակոչ նոր տիտղոսը: Զարմանք բոլոր կարդացողներուն մօտ, որով կ'ըսուի, թէ այս յայտագրին խմբագրական կազմը դրուած է հովանաւորութեանը տակ «Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ հայոց կաթողիկոսարանին»:

Արդեօք կարելի չէ՞ր «Ամենայն Հայոց» տիտղոսը նոյնպէս որդեգրել, նկատի առնելով Ջաւախքի եւ Գիւմրիի հայ կաթողիկէները եւս... Նաեւ ինքզինք կոչէ «Ծայրագոյն պատրիարք» եւ այլն, քանի արդէն կաթողիկոս-պատրիարք անուանումը կը գործէ:

Տարօրինակը հոն է, որ դարդ, հայ կաթողիկէ նուիրապետութեան հիմնումէն ի վեր, ոչ մէկ բարձրագոյն հոգեւոր եւ աշխարհիկ իշխանութիւն կաթողիկէ եւ ոչ կաթողիկէ, նմանօրինակ տիտղոս գործածած չէ: Չկայ ոչ մէկ նախընթաց՝ սկսած Արծիւեան միաբանութեան հիմնադիրէն մինչեւ Գասպարեան պատրիարք: Չկայ նմանօրինակ շնորհում ոչ դաշնագիրներու, ոչ օրէնսդրութեանց, սահմանադրութեանց, ֆէրմաններուն կամ պատրիարքութեան պաշտօնաթուղթերուն վրայ: Հարկ չկայ հոս մէջբերելու փաստեր, որ եղածը խախտում մըն է, որ ներհակ է նոյնիսկ կաթողիկէ տիեզերական եկեղեցւոյ կրօնապետական աստիճանաւորումներուն, մանաւանդ գործածումովը «Կաթողիկոս» տիտղոսին՝ փոխան «պատրիարք»-ի, այնպէս ինչպէս կը գործածեն մարոնի, յոյն-կաթողիկէ, ասորի եւ այլ համայնքները, երբեք չգործածելով առաջին տիտղոսը, այլապէս կը խախտեն կաթողիկէութեան համակարգը, որ է. ա) քահանայապետ կամ գերագոյն կաթողիկոս, պապ, բ) կարտինալ, գ) պատրիարք:

Գալով «Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց կաթողիկոսարան»-ին, կամ «կաթողիկոս-պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկէ հայոց»-ին, նման տիտղոս կամ կարգ երբեւիցէ գոյութիւն ունեցած չէ եւ կ'առաջացնէ օրինականութեան եւ դասական բարդ հարցեր, խորքին մէջ խոտոր համեմատելով Լիբանանի եւ բոլոր տեսութիւններուն ճանաչողական տիտղոսակոչումներուն: Ճիշդ ատոր համար ալ Հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի նամակի թուղթը արաբերէնով տիտղոսուած է «Փաթրիարքիյաթ ալ արման քաթոլիք», ֆրանսերէնով «Փաթրիարքա Արմենիէն քաթոլիք», իսկ հայերէնը (որ ներկայ պատրիարքին օրով փոխուած է), քմահաճօրէն խոտոր կը համեմատի առաջին երկու տիտղոսագրումներուն: Ի՞նչ լաւ է, որ օտարները հայերէն չեն գիտեր...:

Որպէս բարեկամ հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի, նախանձախնդիր անոր պահպանման, էքիւմենիզմին քահանայապետական, եւ մտահոգ հայ յարանուանութիւններու բարեկամութեան եւ գործակցութեան ամրապնդումին, որուն մեծապէս նախանձախնդիր է մանաւանդ Հռոմի ներկայ հայասէր ծերունազարդ քահանայապետը, նման միտումնաւոր խախտումները որքա՞ն կը սատարեն նոյնինքն էքիւմենիզմին, փոխան Աւետարանական խոնարհութեամբ բարձրանալու Յիսուսեան օրինակին:

Այս ուղղութեամբ սրբազան քահանայապետը բազմիցս դիտողութիւններ ըրած է հայ կաթողիկէ կղերին:

Արդեօք «Ե՞րբ լոյսը պիտի յաղթէ խաւարին...»

ՄԱՆՈՒԷԼ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ
Բեյրութ

Յ. Գ. Հայ կաթողիկէ հաւատացեալներն անգամ շփոթ կացութեան մէջ են, ի տես Հոգեւոր տիրոջ Առաքելական եկեղեցւոյ սքեմը «հագնելու» երեւոյթին եւ սխալմամբ... յունականը որդեգրելուն: Նոյնպէս Հոգեւոր տիրոջ գլխանոցին վրայ զետեղուած թանկարժէք խաչին, որ դէպի ռուսականին կը տանի, մինչդեռ նախորդ բոլոր կաթողիկէ երջանկայիշատակ պատրիարքները նմանօրինակ քայլեր չեն առած: Շատ զարմանալի է, որ այս բոլոր փորձերը, տակաւին կը շարունակուին, որոնք միշտ ալ ապարդիւն եւ շուարուն աւարտ մը կ'ունենան:

Մորմոնները հանգիստ չեն թողնում անգամ մեր նահատակներին ու մեռյալներին

Հիսուս Քրիստոսի վերջին օրերի սրբերի եկեղեցին վերջին շրջանում «մարդորսության» աննախադեպ օրինակ է նախաձեռնել՝ հայ սրբերի, ցեղասպանության զոհերի եւ ականավոր հասարակական, մշակութային գործիչների գաղտնի միջնորդավորված մկրտություն իրականացնելով...

Այս մասին չորս ամսվա ուսումնասիրություններ անցկացնելով՝ Կարինա Վանիցյանն «Արմինյն նյուզ նեթուորքի» միջոցով տեղեկացնում է, որ առանց հայ եկեղեցու գիտության մկրտության նման արարողությունների «թիրախ» են դարձել Գրիգոր Լուսավորիչը, Վարդան Մամիկոնյանը, Մեսրոպ Մաշտոցը, Կոմիտաս վարդապետը, Գրիգոր Նարեկացին, Գրիգոր Տաթեւացին, Ներսես Շնորհալին, Սայաթ-Նովան, Ուիլյամ Սարոյանը, Ռուբեն Մամուլյանը, «Լոս Անջելես թայմսի» լրագրող Մարկ Արաքսի սպանված հայրը՝ Արա Արաքսը եւ ուրիշներ:

«Դա զարհուրելի է եւ դեմ է մեր կրոնին: Մենք չենք ընդունում հետմահու որեւէ տեսակի մկրտություն: Եվ ինչպե՞ս են նրանք համարձակվում մեր եկեղեցուն պատկանող մի սրբի կամ համայնքի անդամ մի անձնավորության մկրտել եւ դարձնել իրենց եկեղեցու սուրբ կամ անդամ», վրդովմունքով արտահայտվել է Վաշինգտոնից հայկական եկեղեցու էկումենիկ գրասենյակի տնօրեն Վիգեն եպս. Այգազյանը, կոչ անելով մորմոններին վերջ տալ նման ծեսերին: Նա ավելացրել է, որ «ցեղասպանության զոհերի մկրտությունը համազոր է երկրորդ անգամ ցեղասպանություն գործելուն»:

Իսկ SAVE (փրկել) ծրագրի գործադիր տնօրեն Ռութ Թոմասյանը նշել է. «Դա խիստ վիրավորական է: Նրանք բոլորին մորմոններ են դարձնում, որն անհարգալից վերաբերմունք է»:

Մորմոններն իրենց հերթին պնդում են, որ այդ արարողությունը սերտորեն կապված է իրենց հավատքի հետ: «Վերջին օրերի սրբերի տաճարում միջնորդի միջոցով կատարված մկրտությունը ոչ մի մահացած անձնավորության չի ստիպում կրոնափոխ լինել: Դա պարզապես հոգատարության մի դրսեւորում է, որը հնարավորություն է տալիս մահացածներին ընդունել կամ մերժել մեր ընձեռած օրհնությունը: Մենք հավատում ենք, որ անհատական ընտրություն կատարելու ընդունակությունը շարունակվում է նաեւ այն աշխարհում: Մենք ոչ ոքի վիրավորել չենք ցանկանում», ասել է մորմոն եկեղեցու խոսնակ Դեյլ Բիլզը հարցազրույցի ժամանակ:

Բայց 1990-ականներին հրեա համայնքը խիստ վիրավորված էր, պարզելով, որ մորմոնները միջնորդների միջոցով մկրտել են հրեական ողջակիզման շատ զոհերի, այդ թվում նաեւ Աննա Ֆրանկին: Հրեաները, ինչպես հայտնի է, ընդհանրապես չեն ընդունում մկրտությունը:

Հրեական համայնքի բողոքներին ընդառաջելով, մորմոնների եկեղեցին 1995-ին համաձայնել է իր «Միջազգային ծագումնաբանական ցուցակ» ինտերնետային էջից հանել ողջակիզման զոհերի եւ 400 հազար այլ հրեաների անունները: Հիշատակության արժանի է, որ այդ էջում մոտ 400 միլիոն անձանց անուններ են նշված, որոնց թվում, ինչպես Սոլթ լեյկ սիթիից անկախ հետազոտող Հելեն Ռադկին պարզել է անցյալ տարի, դեռեւս հազարավոր հրեաների անուններ կան: «Սա կրոնական ռեւիզիոնիզմի օրինակ է», նշել է Ռադկին, ավելացնելով. «Ինչքան էլ նրանք պնդեն, որ հոգատարությունից կամ կարեկցանքից դրդված են կատարում այդ գործողությունները, միեւնույն է, չի կարելի դրանք հանդուրժել, քանի որ հիմքում ընկած է հայերին՝ թուրքերի եւ հրեաներին՝ նացիստների հասկացված ենթատեքստը, թե այդ ժողովուրդները ստորադաս են: Ընդհանրապես, մորմոններն իրենց հավատից դուրս բոլորին են այդպես վերաբերվում՝ պնդելով, որ մեռյալներն անպայման պետք է մորմոնությունն ընդունեն եւ ափսոսանք հայտնեն, որ ողջ ժամանակ սխալական են եղել»:

1999-ին հրատարակված «Մորմոն Ամերիկա» գրքի համահեղինակ, ոչ մորմոն Ռիչարդ Օսթլինգը, որը 30 տարի շարունակ հետեւել է մորմոնների գործունեությանը, հարցազրույցներից մեկի ժամանակ հետեւյալ միտքն է արտահայտել. «Կաթոլիկները, մեթոդիստները, պրեսբիտերականները եւ հարավային բապտիստական եկեղեցին չեն ճանաչում մորմոնների մկրտությունը որպես քրիստոնեական մկրտություն, որովհետեւ համոզված են, որ մորմոնները հեռու են քրիստոնեություն դավանելուց»: Ըստ եպիսկոպոս Այգազյանի, Հայ առաքելական եկեղեցին համակարծիք է այդ տեսակետին:

Փոխանորդի միջոցով մկրտությունը կանոնավոր կերպով տեղի է ունենում աշխարհի մորմոնական աղոթատեղիներում: Որպես մահացած անձնավորությունների փոխանորդներ օգտագործվում են դեռահաս պատանիներ եւ աղջիկներ: Արարողությունից հետո, ըստ Կարինա Վանիցյանի տեղեկության, ամսաթիվն ու վայրն ավելացվում են «ծագումնաբանական ցուցակի» համապատասխան բաժնում:

«Նրանց կրոնական օրենքներով մկրտության պատվիրատուն պետք է մահացածի բարեկամներից մեկը լինի: Այնպես որ, նրանք փաստորեն իրենց իսկ օրենքներին դեմ են գործում, քանի որ հազիվ թե Մեսրոպ Մաշտոցի ազգականներից մեկին կարողանան գտնել իրենց շարքերում», բացատրում է Միչիգանի համալսարանի հայկական ուսումնասիրությունների կենտրոնի տնօրեն պրոֆ. Դենիս Փափազյանը: Կատարված ուսումնասիրությունները ցույց են տվել, որ մեծ թվով սխալներ են գրանցվել մորմոնների այդ «ծագումնաբանական ցուցակում»: Այսպես, Սարոյանի եւ Կոմիտասի անունները մեկից ավելի են հիշատակված՝ ամեն անգամ ծննդյան եւ մահվան տարբեր թվականներով: Արա Արաքսի մահվան թվականը չի համապատասխանում իր որդու՝ Մարկ Արաքսի հեղինակած «Հորս անունով» գրքում նշված թվականին: Ավելին՝ նրանք Արա Արաքսին երկու անգամ են մկրտել՝ 1995-ին եւ 1999-ին: Սուրբ Վարդանին ներկայացրել են իբր ամուսնացած տիկին Մամիկոնյանի հետ, իսկ Գրիգոր Լուսավորչին՝ սոսկ որպես Գրիգոր: Սակայն հայտնի չէ, թե ստույգ քանի հայի անուն է գրանցված ցուցակում:

«Հայկական եկեղեցու ղեկավարությունը վճռորոշ դեր պետք է որդեգրի մորմոնների այս նախաձեռնության հանդեպ: Ամբողջ հայ համայնքը պետք է ոտքի կանգնի մեր հավատի եւ մշակութային արժեքների ոտնահարման այս աղաղակող փաստի առաջ», պահանջել է Ֆիլադելֆիայի առաջնորդական տեղապահ դոկտ. Կարո Ղարիբյանը:

Իսկ Վարդանանց ասպետների անդամ Գրեգ Առաքյանը, որը դասախոս է Ուոթերթաունում (Մասաչուսեթս), «Վասակային տեսակի գողություն» է որակել մորմոնների կատարածը: «Նրանք գողանում են մեր անցյալը: Նրանք սպանում են մեր մեռյալների անցյալը», ասել է նա:

Լոս Անջելեսի Սիմոն Վիզենթալ կենտրոնի ռաբբի Աբրահամ Կուպերը նույնպես «վրդովեցուցիչ» է որակում կատարվածը: «Նույնիսկ եթե հոգատարության կամ սիրո մղումներով է դա կատարվում, միեւնույն է, բոլորովին տեղին չէ», նշել է նա:

Հետաքրքիր է՝ ի՞նչ հակազդող քայլեր է ձեռնարկելու հայ եկեղեցին:

ՍԻՐԻԱ

Մտավորականները դատապարտում են Հայոց ցեղասպանությունը

Վերջերս Բեյրութի «Ալ Ֆուրաթ» հրատարակչությունն արաբերենով լույս ընծայեց դամասկոսաբնակ Նորա Արիսյանի «Հայերի ողբերգությունը սիրիական տեսանկյունից. սիրիացի մտավորականների դիրքորոշումը Հայոց ցեղասպանության մասին» մենագրությունը, որը հեղինակի տարիների ուսումնասիրության արդյունքն է:

Հեղինակը իր հարցումների եւ բանավոր պատմության (Oral History) մեթոդի հիման վրա ի մի է բերել եւ ուսումնասիրել սիրիացի ժամանակակից քառասունից ավել մտավորականների (պատմաբաններ, քաղաքական, հասարակական, մշակութային գործիչներ) դիրքորոշումը 1915 թ. Հայոց ցեղասպանության մասին: Հարցման ենթարկված մտավորականներից են Իսքանդեր Լուկան, Սաբեր Ֆալհուտը, Ալի Սուլթանը, Իբրահիմ ալ Խալիլը, Ուալիդ Մուսաուահը, Հասան Համիդը, Հասան Մ. Յուսեֆը, Սամիր Ռիֆաաթը, Շաուքաթ Յուսեֆը, Ֆադել աս-Սիբաին, Քոլեթ Խուրին, Մազեն Արա[illegible], Մուհամմեդ Ալի Զարկան, Ուալիդ Իխլասին, Նաբիլ Սուլեյմանը, Նիզար Խալիլին, Մունզիր ալ Մուսեյլին եւ ուրիշներ:

Գրքի առաջաբանը գրել է Սիրիայի խորհրդարանի, ինչպես նաեւ՝ մարդու իրավունքների արաբական հանձնաժողովի անդամ դոկտոր Ջորջ Ջաբբուրը, որը բարձր է գնահատել հեղինակի աշխատանքը՝ Հայոց ցեղասպանության մասին սիրիացի մտավորականների տեսակետները ներկայացնելու գործում:

Աշխատանքը կարեւոր գիտական եւ քաղաքական նշանակություն ունի արաբական աշխարհում, մասնավորապես, Սիրիայում Հայոց ցեղասպանության մասին հասարակական կարծիք ստեղծելու տեսանկյունից:

Պատմական իրողություն է այն փաստը, որ 1915 թ. Օսմանյան կայսրության կազմակերպած կոտորածներից մազապուրծ հայերը հանգրվանեցին Սիրիայում: Սիրիացի արաբները ոչ միայն դարձան հայոց ողբերգության ականատեսը, այլեւ օգնության ձեռք մեկնեցին գաղթական հայությանը:

Մենագրության առաջին մասում ներկայացված են 20-րդ դարասկզբի սիրիացի այն մտավորականների աշխատանքները, որոնք անդրադարձել են Հայոց ցեղասպանությանը, սակայն բավարար չափով լուսաբանված չեն մեզանում: Ուսումնասիրության առարկա են դարձել Վաժիհ ալ Խիամիի «Հայերը սիրիական շրջանում» գիրքը, որտեղ ներկայացված է հայերի ցեղասպանությունը, Սիրիա նրանց գաղթի պատճառները, Սիրիայում հայերի թվաքանակը, մշակութային եւ տնտեսական կյանքը, ինչպես նաեւ Օմար Ալեքքի երկհատորանոց ուսումնասիրությունը, որն անդրադարձել է Դեր Զորի պատմաքաղաքական եւ տնտեսական կյանքին, այդ թվում, Հայոց ցեղասպանությանը՝ որպես Դեր Զորի պատմության ողբերգական մի դրվագի: Ն. Արիսյանի ուշադրությունից չեն վրիպել նաեւ հայկական ողբերգության մասին սիրիացի մտավորականների եւ քաղաքական գործիչների հուշերը (Ֆայեզ ալ Ղուսեյն, Ֆարիս ալ Խուրի, Մուհամեդ Քուրդ Ալի, Յուսուֆ ալ Հաքիմ):

Ինչ վերաբերում է ժամանակակից սիրիացի մտավորականներին, ապա նրանք միանշանակորեն դատապարտում են Օսմանյան կայսրության կազմակերպած Հայոց ցեղասպանությունը, որակում են որպես դարի ոճիր, մարդկության ոչնչացման մի փորձ, պատմության ցավալի ողբերգություն, թուրանական քաղաքականության հետեւանք եւ այլն:

Չմոռանանք նշել, որ 2001 թ. սիրիացի երիտասարդ մտավորական Ն. Արիսյանը ՀՀ ԳԱԱ արեւելագիտության ինստիտուտում պաշտպանել է «Հայոց ցեղասպանության լուսաբանումը սիրիական արաբական մամուլում (1877-1930 թթ.) եւ դրա վերաբերյալ սիրիացի մտավորականների կարծիքը» թեմայով ատենախոսությունը, որտեղ ուսումնասիրվել են նշված ժամանակաշրջանում սիրիական արաբական եւ սիրիական սփյուռքի մամուլում տեղ գտած նյութերը, վկայությունները, տեսակետները, ինչպես նաեւ վերլուծությունները Հայոց ցեղասպանության մասին:

Սույն աշխատանքը իր տեսակի մեջ առաջին փորձն է եւ կարող է նպաստել խնդրի միջազգային ճանաչմանը:

ԱՐԱՔՍ ՓԱՇԱՅԱՆ
Պատմական գիտությունների թեկնածու

ԱԶԳ

Բուհ-ական ընդունելություններ

Սույն Կանոնները հաստատված են Հայաստանի Հանրապետության կրթության եւ գիտության նախարարության (այսուհետեւ՝ նախարարություն) կողմից «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի 9-րդ կետի, 15-րդ հոդվածի, 28-րդ հոդվածի 9-րդ կետի, 49-րդ հոդվածի 9-րդ կետի:

I Ընդհանուր դրույթներ

1. Հայաստանի Հանրապետության պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունները (այսուհետեւ՝ բուհեր) 2003 թվականին ընդունելությունը կատարում են ըստ ՀՀ կառավարության հաստատած մասնագիտությունների ցանկի:
2. Պետական բուհեր կարող են ընդունվել միջնակարգ, միջին մասնագիտական եւ մասնագիտական տեխնիկական (ութերորդ դասարանի հիմքով) կրթություն ունեցող ՀՀ քաղաքացիները՝ առանց տարիքի սահմանափակման:
3. Սփյուռքահայ եւ օտարերկրյա դիմորդները ՀՀ բուհեր կարող են ընդունվել համաձայն սույն Կանոնների (ընդհանուր հիմունքներով), կամ «ՀՀ-ում օտարերկրյա քաղաքացիների ուսուցման մասին կարգի» (ՀՀ արդարադատության նախարարությունում պետական գրանցում ստացած ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարի թիվ 40-Ա, 17.03.1997թ. հրաման, կոդ N 110-0040-170497):
4. Սույն Կանոնների համաձայն, ընդունելությունը բուհերում կատարվում է՝
- անվճար ուսուցմամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, ՀՀ կառավարության հաստատած տեղերի չափաքանակների (ընդունվածները օգտվում են «Զինապարտության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արտոնությունից),
- վճարովի ուսուցմամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, ՀՀ Կառավարության սահմանած, տեղերի չափաքանակների (ընդունվածները օգտվում են «Զինապարտության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արտոնությունից),
- վճարովի ուսուցմամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, բուհերի ներկայացրած հայտերի հիման վրա ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կողմից հատկացված տեղերի (ընդունվածները չեն օգտվում «Զինապարտության մասին» ՀՀ օրենքի 14 հոդվածի առաջին կետի «ա» ենթակետի արտոնությունից):
5. Քննությունների կազմակերպման եւ վերահսկման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կրթության եւ գիտության նախարարի (այսուհետեւ՝ նախարար) հրամանով ստեղծվում է Հանրապետական ընդունող հանձնաժողով:
6. Հանրապետական ընդունող հանձնաժողովի, բուհերի ընդունող հանձնաժողովների, առարկայական քննական հանձնաժողովների եւ ընդունելության անցկացման հետ կապված ընդունելության առնչվող մյուս ծառայությունների գործառույթներն ու փոխհարաբերությունները սահմանվում են ՀՀ պետական բուհերի 2003թ. ընդունելության կանոնակարգով:

II. Մասնագիտությունների հայտագրում եւ քննությունների կազմակերպում

7. Հանրակրթական առարկաներից քննությունների անցկացումն են Հանրապետական ընդունող հանձնաժողովի կողմից հաստատված առարկայական հանձնաժողովները նախարարի հաստատած եւ ՀՀ արդարադատության նախարարությունում պետական գրանցում ստացած առարկայական ծրագրերով եւ գիտելիքների գնահատման չափանիշներով:
8. Ելնելով բուհերի եւ մասնագիտությունների առանձնահատկություններից՝ «մաթեմատիկա», «ֆիզիկա», «քիմիա» առարկաների գրավոր քննություններն անց են կացվում տարբերակված (1-ին եւ 2-րդ տարբերակով): Երկու տարբերակները համարվում են առանձին քննություններ: Մրցույթի ժամանակ օգտագործվում է առավել բարձր գնահատականը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ պարտադիր է առաջին տարբերակը: Երեւանի պետական համալսարանի, Երեւանի պետական բժշկական համալսարանի եւ Երեւանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտի (առանց մասնաճյուղերի) մասնագիտությունները հայտագրած դիմորդները «մաթեմատիկա», «ֆիզիկա» եւ «քիմիա» առարկաների քննությունները հանձնում են 1-ին տարբերակով:
9. Արվեստի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ ճարտարապետության մասնագիտությունների մասնագիտական առարկաների քննություններն ու մրցույթը կազմակերպվում են համապատասխան բուհերում: Քննություններն անց են կացվում տվյալ բուհի մշակած եւ նախարարի հաստատած մասնագիտական ծրագրերով եւ գնահատման չափանիշներով:
10. Ընդունելության քննություններին մասնակցելու համար, դիմորդները լրացնելով մեկ միասնական դիմում-հայտ, իրենց ընտրությամբ կարող են հայտագրել եւ մասնակցել միայն տվյալ քաղաքի մեկ կամ մի քանի բուհերի, մինչեւ չորս անվճար եւ մինչեւ չորս վճարովի (ինչպես նաեւ մինչեւ չորս ժամկետային զինվորական ծառայությունից առանց տարկետման իրավունքի) ուսուցման մասնագիտությունների մրցույթին՝ հանձնելով այդ մասնագիտությունների համար սահմանված բոլոր քննությունները:
- Դիմորդի կողմից մեկից ավելի միասնական դիմում-հայտ ներկայացնել չի թույլատրվում: Հակառակ դեպքում նույն դիմորդի մեկից ավելի հայտերի առկայության դեպքում տվյալ դիմորդը զրկվում է ընդունելության քննություններին մասնակցելու իրավունքից:
11. Դիմորդները ընտրած մասնագիտությունների կրկնվող առարկաների քննությունները հանձնում են միայն մեկ անգամ:
12. Քննությունների վերահանձնում չի թույլատրվում:
13. Քննացուցակով նախատեսված օրն անհարգելի պատճառով քննության չներկայացած դիմորդներին չի թույլատրվում մասնակցել տվյալ առարկայի քննությանը: Հարգելի պատճառով (փաստաթղթով հաստատված) քննության չներկայացած դիմորդներին հնարավորություն է տրվում 5-օրյա ժամկետում այն հանձնել, եթե քննացուցակով տվյալ առարկայի քննությունը չի ավարտվել:

III. Քննությունների եւ մրցույթի անցկացում

14. Ընդունելության քննությունները գնահատվում են 20 միավորային համակարգով: Դրական են համարվում ութ եւ բարձր միավորները:
15. Բանավոր քննության գնահատականը դիմորդին հայտնում են քննության օրը՝ քննասենյակում, իսկ գրավոր քննության գնահատականը՝ քննության հաջորդ օրը, ոչ ուշ, քան ժամը 16.00-ն:
16. Բանավոր քննության գնահատականը դիմորդն իրավունք ունի բողոքարկելու առարկայական քննական հանձնաժողովի նախագահին՝ առանց քննասենյակից դուրս գալու, իսկ գրավոր քննության գնահատականը՝ այն հայտնելու պահից 24 ժամվա ընթացքում:
17. Բոլոր մասնագիտությունների համար դիմորդները (հանրակրթական ուսումնական հաստատությունում կամ կենտրոնացված կարգով) քննություն են հանձնում հայոց լեզվից (գրավոր).
- եւ անվճար, եւ վճարովի ուսուցման մրցույթներին մասնակցելու համար, դիմորդը կարող է հայոց լեզվի (գրավոր) ոչ մրցութային քննության գնահատականը փոխանցել միջնակարգ կրթության ատեստատից (սույն կարգի 30-րդ կետը),
- միջին մասնագիտական եւ մասնագիտական տեխնիկական (8-րդ դասարանի հիմքով) ուսումնական հաստատություններ ավարտած դիմորդները հայոց լեզվի քննությունը հանձնում են կենտրոնացված կարգով,
- ռուսական կրթությամբ շրջանավարտները ընդունելության քննությունները կարող են հանձնել ռուսերեն լեզվով (բացառությամբ հայերեն եւ օտար լեզուների քննությունների):
18. Միջնակարգ կրթության ատեստատում հայոց լեզվից եւ գրականությունից գնահատական չունեցող դիմորդները հայոց լեզվի (գրավոր) քննության փոխարեն կարող են քննություն հանձնել ռուսաց լեզվից (գրավոր), իսկ ռուսաց լեզվից եւ գրականությունից գնահատական չունեցողները՝ որեւէ օտար լեզվից՝ գրավոր (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն).
- «0212-Միջազգային հարաբերություններ» (ԵՊՀ), «0214 Լրագրություն» (ԵՊՀ, ՀՄՀ), «0230-Հայոց լեզու եւ գրականություն» (ԵՊՀ, ՀՄՀ), «0309-Նախադպրոցական մանկավարժություն եւ հոգեբանություն» (ՀՄՀ), «0310-Մանկավարժություն եւ հոգեբանություն» (ՀՄՀ), «0312-Տարրական կրթության մանկավարժություն եւ մեթոդիկա (ռուսական դպրոցների համար)» (ՀՄՀ), «0312-Տարրական կրթության մանկավարժություն եւ մեթոդիկա (հայկական դպրոցների համար)» (ՀՄՀ), «0316,0318- Սուրդոմանկավարժություն, լոգոպեդիա» (ՀՄՀ), «0317, 0318-Օլիգոֆրենոմանկավարժություն, լոգոպեդիա» (ՀՄՀ), «0533-Թարգմանչական գործ» (ԵՊՀ, ԵրԼՀ) մասնագիտությունների դեպքում հայոց լեզվի գրավոր քննությունը պարտադիր է,
- «0217,0330-Բանասիրություն (ռուսաց լեզու եւ գրականություն)», ռուսաց լեզու եւ գրականություն մասնագիտությունների (ԵՊՀ-ում, ԳՄԻ-ում, ՎՄԻ-ում, ԳՊՀ-ում), համար սահմանված հայոց լեզվի (գրավոր) փոխարեն դիմորդները կարող են քննություն հանձնել օտար լեզվից (գրավոր),
- «0217,0233-Բանասիրություն (ռուսաց լեզու եւ երկրորդ օտար լեզու)» մասնագիտության (ԵրԼՀ-ում) համար սահմանված հայոց լեզվի (գրավոր) փոխարեն դիմորդները կարող են քննություն հանձնել օտար լեզվից (բանավոր),
- «0233,0330-Անգլերեն լեզու, ռուսաց լեզու եւ գրականություն» մասնագիտությունների (ԳՄԻ-ում) համար սահմանված հայոց լեզվի (գրավոր) փոխարեն դիմորդները կարող են քննություն հանձնել անգլերեն լեզվից (բանավոր):
19. Միջնակարգ կրթության ատեստատում անգլերեն, ֆրանսերեն եւ գերմաներեն լեզուներից գնահատական չունեցող դիմորդներն այդ լեզուների գրավոր քննության փոխարեն կարող են քննություն հանձնել ռուսաց լեզվից (գրավոր), ընդ որում՝
- «0212-Միջազգային հարաբերություններ» (ԵՊՀ), «0233-Օտար լեզու (անգլերեն, ֆրանսերեն, գերմաներեն, իտալերեն, իսպաներեն)» (ԵՊՀ, ԵրԼՀ), «0234-Արեւելագիտություն (արաբագիտություն, պարսկագիտություն, թուրքագիտություն)» (ԵՊՀ), «0533-Թարգմանչական գործ» (ԵՊՀ, ԵրԼՀ), «0601-Տեսական տնտեսագիտություն», «0606-Համաշխարհային տնտեսագիտություն», «0611-Կառավարում», «0618-Մաթեմատիկական մեթոդներ եւ գործառնությունների հետազոտություն տնտեսագիտության մեջ» (ԵՊՀ, ԵրՊՏԻ), «0608-Ձեռնարկությունների տնտեսագիտություն եւ կառավարում» (ԵրՊՏԻ, ՀԳԱ), «0610-Պետական եւ մունիցիպալ կառավարում», «0604-Ֆինանսներ եւ վարկ», «0607-Ազգային տնտեսագիտություն», «0614-Առեւտուր (կոմերցիա)», «0619-Մաքսային գործ», «0624-Ապահովագրական գործ», «0625-Արժեթղթերի շուկայի վերլուծություն եւ կառավարում», «0626-Բիզնեսի կազմակերպում», «0719-Տեղեկատվական համակարգեր», «0720-Ստանդարտացում (համօրինակում) եւ սերտիֆիկացում (հավաստագրում)» (ԵրՊՏԻ), «3119-Ագրոպարենային համակարգի ֆինանսներ եւ վարկ» (ՀԳԱ) մասնագիտությունների համար օտար լեզվի գրավոր քննությունը պարտադիր է:
20. Երեւանի Մ.Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարանի դիմորդներին իրավունք է վերապահվում իրենց ընտրությամբ հանձնել նշված երեք՝ «ֆիզիկա», «քիմիա», «կենսաբանություն» մրցութային քննություններից երկուսը:
21. Մրցութային քննություններից ստացած դրական միավորների գումարով դիմորդը մասնակցում է անվճար եւ վճարովի ուսուցմամբ հայտագրված համապատասխան մասնագիտությունների մրցույթներին:
22. ՀՀ պետական բուհերում մրցույթն անցկացվում է մասնագիտությունների համապատասխան ուղղվածությամբ՝ ըստ մասնագիտությունների, մասնագիտությունների խմբերի, ֆակուլտետների (դեպարտամենտների): Անվճար եւ վճարովի ուսուցման ընդունելության մրցույթներն անց են կացվում մեկ փուլով:
23. Անվճար ուսուցման մրցույթին մասնակցում են այն դիմորդները, ովքեր կենտրոնացված համակարգով հանձնել են տվյալ մասնագիտության համար նախատեսված բոլոր մրցութային քննությունները եւ ստացել դրական միավորներ,
- անվճար ուսուցմամբ մրցույթն անց է կացվում դիմորդի դիմում-հայտում նշված առաջին հայտի գերակայությամբ,
- դիմում-հայտում նշված առաջին հայտով ընդունված դիմորդն այլեւս չի մասնակցում հայտագրված հաջորդ մասնագիտությունների մրցույթին: Հայտարարված մյուս մասնագիտությունների թափուր տեղերի առկայության դեպքում.

Հայաստանի Հանրապետության պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների 2003թ. առկա ուսուցման ընդունելության կանոններ

Հաստատված է՝ Հայաստանի Հանրապետության կրթության եւ գիտության նախարարի 2003թ. ապրիլի 4-ի N 213-Ն հրամանով - Լ. Մկրտչյան

Բուհ-ական ընդունելություններ

■ դիմում-հայտում նշված առաջին հայտով չընդունվելու դեպքում դիմորդը մասնակցում է հայտագրված հաջորդ մասնագիտությունների մրցույթին՝ ըստ մրցութային քննություններից հավաքած միավորների գումարի:

24. Վճարովի ուսուցման մրցույթն անց է կացվում ըստ մրցութային քննություններից դիմորդի հավաքած միավորների գումարի, դիմում-հայտում լրացված հայտերին համապատասխան: Վճարովի ուսուցման մրցույթին մասնակցելու համար, դիմորդները մասնագիտությունների եւ քննությունների ցանկում աստղանիշերով նշված առարկաների համար, որպես մրցութային գնահատական, կարող են հայտագրել միջնակարգ կրթության ատեստատում համապատասխան առարկաների դպրոցական ավարտական պետական քննությունների կամ տարեկան գնահատականը (սույն կարգի 27-րդ կետը),

գ) դիմորդին իրավունք է վերապահվում հաշվի չառնելով միջնակարգ կրթության ատեստատի տարեկան կամ պետական ավարտական քննության փոխանցված գնահատականը, միաժամանակ տվյալ առարկայից քննություն հանձնել կենտրոնացված կարգով: Այն դեպքում, երբ դիմորդն ստանում է ավելի բարձր գնահատական, հաշվի է առնվում կենտրոնացված կարգով հանձնած քննության արդյունքը: Ցածր միավոր ստանալու դեպքում հաշվի է առնվում միջնակարգ կրթության ատեստատի տարեկան կամ պետական ավարտական քննության փոխանցված գնահատականը,

25. Այն դիմորդները, ովքեր «մաթեմատիկա», «ֆիզիկա» եւ «քիմիա» առարկաների քննությունները հանձնել են 2-րդ տարբերակով, չեն կարող մասնակցել այն մասնագիտությունների մրցույթին, որոնց համար մրցութային քննությունները անց են կացվել 1-ին տարբերակով:

26. «0207,0327-Պատմություն», «0214-Լրագրություն», «0230-Հայոց լեզու եւ գրականություն» մասնագիտությունների (ԵՊՀ, ՀՄՀ), «0233-Օտար լեզուներ» (այդ թվում՝ անգլերեն լեզու, ֆրանսերեն լեզու, գերմաներեն լեզու) եւ «0533-Թարգմանչական գործ» (բացի «Ռուսերեն, անգլերեն լեզուներ եւ հայերեն լեզու» մասնագիտության) մասնագիտությունների (ԵՊՀ, ՀՄՀ, ԵրԼՀ) մրցույթները կազմակերպվում են միասնական (առանց առաջին հայտի գերակայության), անցողիկ միավորների դեպքում նկատի ունենալով դիմում-հայտում դիմորդի նշած բուհերի հերթականությունը:

27. Հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների 2002-2003 ուսումնական տարվա մեդալակիր շրջանավարտ-դիմորդները.

■ անվճար ուսուցմամբ ընդունվում են բուհ՝ ընդհանուր մրցույթից դուրս (առանձին մրցույթով)՝ հանձնելով մեկ՝ առաջին հայտագրած մասնագիտության համար բուհի կողմից նշված առաջին մրցութային գրավոր քննությունը 19-20 միավորով, եթե այն չի կրկնում դպրոցական ավարտական պետական կենտրոնացված քննությունները՝ հայոց լեզուն եւ մաթեմատիկան: Կրկնության դեպքում դիմորդը հանձնում է բուհի նշած հաջորդ մրցութային գրավոր քննությունը՝ քննությունների ցանկում նշած հերթականությամբ (բացառությամբ «Տարրական կրթության մանկավարժություն եւ մեթոդիկա» մասնագիտության, որտեղ դիմորդները հանձնում են բուհի կողմից նշված առաջին գրավոր քննությունը): 2003թ. մեդալակիր դիմորդների ընդունելությունը կատարվում է ըստ մասնագիտությունների, ՀՀ ԿԳ նախարարի՝ նրանց համար հաստատած տեղերի /անվճար ուսուցման համակարգի 10%-չափով/ հաշվին: Տեղերը չլրացվելու դեպքում դրանք վերաբաշխվում են ՀԸՀ որոշմամբ:

■ 18 եւ ցածր միավոր ստանալու դեպքում 2003թ. մեդալակիր դիմորդները հանձնում են տվյալ մասնագիտության համար նախատեսված մյուս քննությունները՝ անվճար եւ վճարովի ուսուցման մրցույթներին մասնակցելով ընդհանուր հիմունքներով,

■ կամընտրական քննությունների դեպքում մեդալակիր դիմորդը իր ցանկությամբ հայտագրում է նշված երկու քննություններից մեկը,

■ եթե հայտագրել են միայն վճարովի ուսուցման տեղեր հատկացված մասնագիտություններ, բուհ են ընդունվում մրցույթից դուրս՝ ուսումնառության վարձը պարտադիր վճարելու պայմանով:

28. Ֆիզիկամաթեմատիկական ու բնագիտական (քիմիա, կենսաբանություն) հոսքային ուսուցում իրականացնող հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների եւ բուհերի հենակետային վարժարանների շրջանավարտները մրցույթով կարող են ընդունվել բուհ՝ տվյալ բուհում կազմակերպված հարցազրույցի արդյունքներով: Հարցազրույց կազմակերպող բուհերի, դրանցում ընդունելության մասնագիտությունների եւ հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ցանկերը, անվճար եւ վճարովի ուսուցման հատկացվող տեղերի չափաքանակները սահմանվում են նախարարի հրամանով: Հարցազրույցներն անց են կացվում բուհի ներկայացրած եւ նախարարության հաստատած հանձնաժողովների կողմից՝ տվյալ մասնագիտության քննական առարկաների շրջանակներում:

29. Մրցութային հավասար միավորների դեպքում ըստ հերթականության առավելություն է տրվում՝

ա) բոլոր տարիների մեդալակիր-դիմորդներին,

բ) դպրոցականների հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների առաջին կարգի դիպլոմ ստացած դիմորդներին,

գ) բուհի կողմից նշված առաջին մրցութային քննությունից առավել բարձր միավոր ստացած դիմորդներին,

դ) դպրոցի պետական ավարտական քննություններից առավելագույն միջին գնահատական ունեցող դիմորդներին:

30. Պետական բուհերի այն մասնագիտությունների գծով, որոնց քննությունների անվանացանկում առարկաները նշված են մեկ (նաեւ անվճար ուսուցման մրցույթին մասնակցելու համար) եւ երկու աստղանիշով, վճարովի ուսուցման մրցույթին մասնակցելու համար.

ա) 1999-2000, 2000-2001, 2001-2002 եւ 2002-2003 ուսումնական տարիների շրջանավարտ-դիմորդների համար մրցութային քննությունների գնահատականներ են համարվում միջնակարգ կրթության ատեստատում պետական ավարտական քննական գնահատականները,

բ) 1998-1999 ուստարվա շրջանավարտների համար՝ միջնակարգ կրթության ատեստատում ավարտական պետական քննական գնահատականները, իսկ քիմիայից եւ կենսաբանությունից՝ տարեկան գնահատականները (նաեւ նախորդ տարիների շրջանավարտների համար),

գ) հայոց լեզվից եւ մաթեմատիկայից՝ 1996 թվականին եւ դրանից հետո հանձնված քննությունների գնահատականները,

դ) մինչեւ 1997-1998 (ներառյալ) ուսումնական տարվա շրջանավարտ-դիմորդների միջնակարգ կրթության ատեստատի քիմիայի, կենսաբանության եւ ֆիզիկայի (20 միավորային համակարգով չգնահատված) տարեկան գնահատականները համապատասխանաբար հավասարեցվում են հետեւյալ միավորներին՝

«3»-ը համարժեք է 13 միավորի,
«4»-ը համարժեք է 17 միավորի,
«5»-ը համարժեք է 20 միավորի,

ե) 1999-2000, 2000-2001, 2001-2002 եւ 2002-2003 ուստարիների այն շրջանավարտները, ովքեր դպրոցում բնագիտական առարկաներից չեն ընտրել հայտագրած մասնագիտությանը համապատասխանող առարկան (ֆիզիկա, կենսաբանություն եւ քիմիա), այն հանձնում են կենտրոնացված կարգով,

զ) 1998-1999 ուստարվա այն շրջանավարտները, ովքեր դպրոցում չեն ընտրել ֆիզիկայի ավարտական քննությունը, համապատասխան մասնագիտությունների գծով այն հանձնում են կենտրոնացված կարգով:

31. Անվճար եւ վճարովի ուսուցման մրցույթների արդյունքները հաստատում է Հանրապետական ընդունող հանձնաժողովը: Մրցույթով անցած դիմորդների պաշտոնական ցուցակները հանձնվում են բուհերին՝ հրամանագրման:

32. Անվճար եւ վճարովի ուսուցման մրցույթները, բացի արվեստի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ ճարտարապետության մասնագիտությունների, անց են կացվում կենտրոնացված կարգով: Դրանց արդյունքները հրապարակվում են մինչեւ ս/թ օգոստոսի 26-ը:

IV. Դիմորդներին տրվող արտոնությունները

33. Պարտադիր ժամկետային զինվորական ծառայությունից զորացրված դիմորդները քննությունները դրական միավորներով հանձնելու դեպքում.

■ անվճար ուսուցմամբ ընդունվում են ընդհանուր մրցույթից դուրս (առանձին մրցույթով)՝ ըստ մասնագիտությունների Հայաստանի Հանրապետության կառավարության կողմից հատկացված տեղերի,

■ անվճար ուսուցման մրցույթից դուրս մնացած դիմորդները վճարովի ուսուցման մրցույթին մասնակցում են ընդհանուր հիմունքներով,

■ եթե հայտագրել են միայն վճարովի ուսուցման տեղեր հատկացված մասնագիտություններ, բուհ են ընդունվում մրցույթից դուրս՝ ուսումնառության վարձը պարտադիր վճարելու պայմանով:

34. Քննությունները դրական միավորներով հանձնած դիմորդներից, ՀՀ կառավարության կողմից հատկացված պահուստային տեղերի հաշվին, մրցույթից դուրս ընդունվում են՝

ա) 1-ին ու 2-րդ խմբերի եւ մինչեւ 18 տարեկան մանկուց հաշմանդամները, որոնց համար, բժշկական աշխատանքային փորձաքննական հանձնախմբի եզրակացության համաձայն, տվյալ մասնագիտությամբ սովորելը հակացուցված չէ,

բ) ՀՀ պաշտպանության ժամանակ զոհված (մահացած) զինծառայողների երեխաները, ժամկետային զինվորական ծառայության պարտականությունները կատարելիս հաշմանդամ դարձած քաղաքացիները՝ համաձայն ՀՀ պաշտպանության նախարարության, ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության եւ ՀՀ կառավարությանն առընթեր ազգային անվտանգության ծառայության տված տեղեկանքների,

գ) սույն կետի ա), բ) եւ 35 կետերով սահմանված արտոնություններից օգտվող դիմորդները, եթե հայտագրել են միայն վճարովի ուսուցման տեղեր հատկացված մասնագիտություններ, բուհ են ընդունվում մրցույթից դուրս՝ ուսումնառության վարձը պարտադիր վճարելու պայմանով:

35. Առանց ծնողական խնամքի մնացած մինչեւ 23 տարեկան երեխաներն ընդհանուր մրցույթով պետական բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների անվճար համակարգ ընդունվում են վճարովի համակարգի համար առնվազն անցումային միավորներ հավաքելու դեպքում:

36. Հանրապետական ընդունող հանձնաժողովը կարող է որոշում ընդունել միջնակարգ դպրոցի հանրակրթական առարկաների գծով աշխարհի առաջնության եւ ոչ հեռակա միջազգային մրցումների (օլիմպիադաներ, փառատոներ) հաղթողներին եւ դափնեկիրներին համապատասխան մասնագիտությունների գծով, առանց ընդունելության քննությունների, բուհ ընդունելու մասին:

V. Փաստաթղթերի ընդունումը

37. Քննությունների կազմակերպման եւ անցկացման նպատակով յուրաքանչյուր քննության համար դիմորդը վճարում է 1500 դրամ: Անկախ քննությանը մասնակցելուց եւ արդյունքից՝ վճարած գումարը չի վերադարձվում.

■ սույն կանոնների 33-րդ կետով եւ 34-րդ կետի «ա», «բ» ենթակետերով եւ 35-րդ կետով սահմանված արտոնություններից օգտվող դիմորդներն ազատվում են ընդունելության քննությունների վճարից,

■ հանրապետական ընդունող հանձնաժողովն առանձին քաղաքացիների կարող է ազատել քննությունների վճարից:

38. Դիմորդների փաստաթղթերն ընդունվում են 2003թ. հունիսի 15-ից մինչեւ հուլիսի 15-ը: Քննություններն անցկացվում են 2003թ. հուլիսի 20-ից մինչեւ օգոստոսի 16-ը: Դիմորդի քննությունների ժամանակացույցը կախված չէ փաստաթղթերը հանձնելու օրից:

■ Արվեստի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ ճարտարապետության մասնագիտությունների գծով մասնագիտական քննություններն անցկացվում են համապատասխան բուհերում՝ 2003թ. հուլիսի 28-ից մինչեւ օգոստոսի 16-ը:

39. Դիմորդները քննություններին եւ ըստ մասնագիտությունների մրցույթին մասնակցելու դիմում-հայտերը եւ փաստաթղթերը հանձնում են դիմում-հայտում նշված առաջին հայտի բուհում: Քննությունների համար սահմանված վճարը դիմորդները մուծում են առաջին հայտի բուհում:

40. Արվեստի, ֆիզիկական կուլտուրայի եւ ճարտարապետության մասնագիտությունների համար դիմորդները փաստաթղթերը հանձնում են համապատասխան բուհ:

41. Դիմում-հայտի հետ ներկայացվում են՝

ա) միջնակարգ կրթության ատեստատը, միջին մասնագիտական եւ մասնագիտական տեխնիկական կրթության մասին փաստաթուղթը (բնօրինակը),

բ) 6 լուսանկար (3 x 4 սմ չափսի),

գ) փաստաթուղթ զինվորական ծառայության հետ առնչության մասին (զորակոչային տարիք ունեցող դիմորդներից փաստաթղթերն ընդունվում են զինհաշվառման փաստաթղթերում տարկետման իրավունք տվող համապատասխան նշման առկայության դեպքում, իսկ նախկինում առողջական վիճակի կապակցությամբ տարկետում ստացածներից՝ ռազմաբժշկական կենտրոնական հանձնաժողովի նշումների առկայության դեպքում),

դ) անձը հաստատող փաստաթուղթ (անձնագիր, զինվորական գրքույկ, ծննդյան վկայական (ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության կողմից տրվող, անձը հաստատող ժամանակավոր փաստաթղթի հետ միասին), փախստականի վկայական, ՀՀ հատուկ անձնագիր, կացության վկայական),

ե) զինվորական գրքույկ եւ զինվորական կոմիսարիատից տեղեկանք ժամկետային զինվորական ծառայությունը անցնելու մասին,

զ) սույն կանոնների 33-րդ կետով եւ 34-րդ կետի «ա», «բ» ենթակետերով եւ 35-րդ կետով սահմանված արտոնություններից օգտվող դիմորդները ներկայացնում են համապատասխան փաստաթղթեր (1-ին կամ 2-րդ խմբի եւ մինչեւ 18 տարեկան մանկուց հաշմանդամության, ինչպես նաեւ զինծառայող ծնողի զոհվելու, ծնողական խնամքից զրկվելու մասին),

է) միջազգային եւ հանրապետական մրցույթների (օլիմպիադաներ, փառատոներ) դիպլոմները:

42. Փաստաթղթերի ընդունման ժամկետը լրանալուց հետո դիմորդների կողմից լրացուցիչ փաստաթղթեր ներկայացնելն արգելվում է:

43. Քննություններին եւ մրցույթին մասնակցելու դիմում-հայտը փաստաթղթերի ընդունման ժամկետի ավարտից հետո փոփոխման ենթակա չէ:

Միջազգային

Երեկ մեկօրյա աշխատանքային այցով Դամասկոսում եղավ Թուրքիայի փոխվարչապետ, արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլը: Նա հանդիպեց Սիրիայի արտգործնախարար Ֆարուկ ալ Շարային: Այնուհետեւ նրան ընդունեցին երկրի վարչապետ Մուստաֆա Միրոն եւ նախագահ Բաշար Ասադը:

Հոդվածը պատրաստելու պահին Գյուլի այցը չէր ավարտվել: Պարզապես հայտնի է, որ նա հանդիպումների մասին հայտարարությունից հետո միայն:

Այլ կերպ՝ Փաուելի հայտարարությունը, ինչպես ապրիլի 29-ին նշում է «Զամանը», Գյուլի առջեւ ճանապարհ է բացել: Որեմն Գյուլն ԱՄՆ-ի հակազդեցությանը չբախվելու մղումով էր հետաձգել իր նախորդ ծրագրված այցը, որին **«Ազգն»** անդրադարձել էր: Ինչպես երեւում է, հետաձգումը չի բավարարել ամերիկացիներին, որ ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի անդամ Ռոբերտ Ուեքսլերը Գյուլի այցի իրականացման առնչությամբ հարցականի տակ է դնում Թուրքիայի որդեգրած արտաքին քաղաքական կողմնորոշումը:

Չնայած ԱՄՆ-ի հակազդեցությանը, Թուրքիայի արտգործնախարարը Սիրիա այցելեց

Նրանց ղեկավարների հանդիպումները բնական պետք է համարել, իսկ կողմնորոշումը, եթե դա արտաքին քաղաքականությանն է վերաբերում, հեշտությամբ չի փոխվում: Հանձնաժողովի՝ ընդդիմադիր ժողովրդահանրապետական կուսակցության անդամներից Օնուր Օյմենը լրացրել է նրան՝ ընդգծելով. «Թուրքիան ցանկանում է սահմանի այն կողմում ցուցասխտակի վրա տեսնել ոչ թե «Բարի գալուստ Քրդստան», այլ «Բարի գալուստ Իրաք» գրությունը»:

...րում կանգ է առել Սիրիային ուղղված ԱՄՆ-ի սպառնալիքների, թուրք-սիրիական տնտեսական համագործակցության, հակաիրաքյան պատերազմի ավարտին Մերձավոր Արեւելքի վերակառուցման, պաղեստինա-իսրայելական հակամարտության, ինչպես նաեւ Իրաքում Թուրքիայի առաջնահերթություններին առնչվող խնդիրների վրա:

Առաջնահերթությունների պարագայում խոսքը Իրաքի հյուսիսում քրդական ինքնիշխանության ձեւավորմանն է վերաբերում, ինչին Իրանի Իսլամական Հանրապետության հետ ակնհայտորեն հակադրվում են նաեւ Սիրիան ու Թուրքիան: Ի դեպ, պաշտոնական Վաշինգտոնն էլ հակադրվում էր Թուրքիայի արտգործնախարարի Սիրիա կատարելիք այցին: Թերեւս դա է պատճառը, որ մինչեւ հակաիրաքյան պատերազմը նախատեսվող այս այցը հնարավոր եղավ իրականացնել պատերազմի ավարտին, այն էլ ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելի Դամասկոս մեկնելու պատրաստակամության

Ինչպե՞ս: Մինչ հարցին պատասխանելը նշենք, որ նա գտնվում է Անկարայում: Ապրիլի 28-ին Ուեքսլերը Գյուլի եւ վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի հետ հանդիպմանը քննարկել է Թուրքիա-ԱՄՆ հարաբերություններում առկա տարաձայնությունները: Այնուհետեւ նրան ուղեկցել են Թուրքիայի ազգային մեծ ժողով, որտեղ արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի անդամների հետ ծանոթանալիս Գյուլի այցի առնչությամբ նրանց է դիմել հետեւյալ հարցերով. «Թուրքիան ի՞նչ ուղերձ է հղելու Սիրիային: Մի՞ թե նա փոխում է իր որդեգրած կողմնորոշումը»:

Ի պատասխան Ուեքսլերի՝ հանձնաժողովի նախագահ Մեհմեդ Դյուլգերն ասել է, որ Իրանը եւ Սիրիան Թուրքիայի հարեւաններն են,

Աբդուլլահ Գյուլի Դամասկոս կատարած այցը Սիրիայի նկատմամբ ԱՄՆ-ի բացասական դիրքորոշումից բխող թուրք-սիրիական տարաձայնությունների հաղթահարում չի ենթադրում, Սիրիայի եւ Թուրքիայի մերձեցում՝ առավել եւս: Բայց որ երկու երկրների տարաձայնությունների մասնակի հաղթահարման նախադրյալներ է ստեղծում եւ դրանով թուրք-ամերիկյան հակասությունները, բացի հակաիրաքյան պատերազմի եւ քրդական ինքնավարության հարցերից, սկսում են արտահայտվել նաեւ Սիրիայի հարցում, ակնհայտ է:

Սա հանգեցնում է հակասությունների խորացման, ինչը չի նպաստում տարածաշրջանում ԱՄՆ-ի հետպատերազմյան ծրագրերի իրագործմանը: Որեմն ԱՄՆ-ն էլ չպետք է նպաստի, որ Մերձավոր Արեւելքում աճի Թուրքիայի դերը: Համենայն դեպս, հետպատերազմյան Իրաքի վերակառուցմանը վերջինիս մասնակցությունն արդեն կասկածի տակ է դրվել:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ԿԺԴՀ-ն խոստովանել է, որ միջուկային 1 մարտագլխիկ ունի, իսկ բանակցությունն անիմաստ է

ԿԺԴՀ ներկայացուցիչները Պեկինում ապրիլի 23-25-ը ՉԺՀ-ի եւ ԱՄՆ-ի հետ անցկացրած խորհրդակցությունների ժամանակ ամերիկացիներին հայտնել են, որ իրենք միջուկային 1 մարտագլխիկ ունեն: Ավելի վաղ ԱՄՆ հատուկ ծառայությունները ենթադրում էին, թե Փենյանը թերեւս ունի 1-2 մարտագլխիկ:

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ բանակցությունների ընթացքում Հյուսիսային Կորեան պատրաստակամություն է հայտնել վերջ դնելու իր միջուկային ծրագրին, եթե ԱՄՆ-ը հրաժարվի «թշնամական քաղաքականությունից»: ԿԺԴՀ-ն մասնավորապես պատրաստ է երկարաձգել բալիստիկ հրթիռների փորձարկումների մորատորիումը, հրաժարվել հրթիռների եւ հրթիռային տեխնոլոգիաների արտահանումից, վերստին երկիր թողնել Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության տեսուչներին:

Ինչ վերաբերում է «թշնամական քաղաքականությունից» ամերիկացիների հրաժարմանը, ըստ Փենյանի, դա ենթադրում է ԿԺԴՀ-ում գոյություն ունեցող համակարգի ճանաչում, կանխիչ հարձակումից հրաժարվելու երաշխիքներ, ինչպես նաեւ ԿԺԴՀ «տնտեսական զարգացմանը չխանգարելու» խոստում:

Հյուսիսկորեացիներն իրենց հերթին հրաժարվել են ԱՄՆ-ի հետ չհարձակվելու պայմանագիր կնքելու պահանջից, որին կտրականապես դեմ էր արտահայտվել պաշտոնական Վաշինգտոնը:

Ամերիկացիները պաշտոնապես խոստովանել են, որ Պեկինի բանակցություններում ԿԺԴՀ ներկայացուցիչները հայտարարել են սեփական միջուկային զենքի առկայության մասին: ԱՄՆ պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչ Ռիչարդ Բաուչերը լրագրողներին բառացիորեն ասել է. «Նրանք ասացին, որ իրենք միջուկային զենք ունեն»:

Միաժամանակ կորեացիներն անիմաստ են համարում բանակցությունների շարունակումը, եթե ամերիկացիներն այսուհետեւ էլ շեշտը դնեն ԿԺԴՀ-ի զինաթափման եւ ատոմակայանների փակման վրա: Այս կապակցությամբ երեկ «Մինջու Չոսոն» կառավարական պաշտոնաթերթը գրեց հետեւյալը. «Եթե ԱՄՆ-ը չփոխի դիրքորոշումը, ապա հետագա բանակցությունները կդառնան ժամանակի անտեղի վատնում, քանզի ակնհայտ է, որ չեն հանգեցնի միջուկային խնդրի լուծմանը»:

Կամչատկայում «երկու արեւ» է ծագել

Երեկ առավոտյան Կամչատկայի Պետրոպավլովսկ քաղաքի բնակիչները երկնակամարում նկատել են կողք-կողքի հայտնված արեգակնային երկու սկավառակներ:

Կամչատկայի հիդրոօդերեւութաբանության եւ շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի միջշրջանային տարածքային վարչությունում ռուսաստանցի լրագրողներին հայտնել են, որ երկնքում «երկրորդ Արեգակի» հայտնվելն օպտիկական տեսլապատրանք է: Դրա պատճառն Արեգակի սկավառակի արտացոլումն է մթնոլորտի վերին շերտերում ջրի կամ սառույցի կաթիլների մեծ խտության կուտակումից

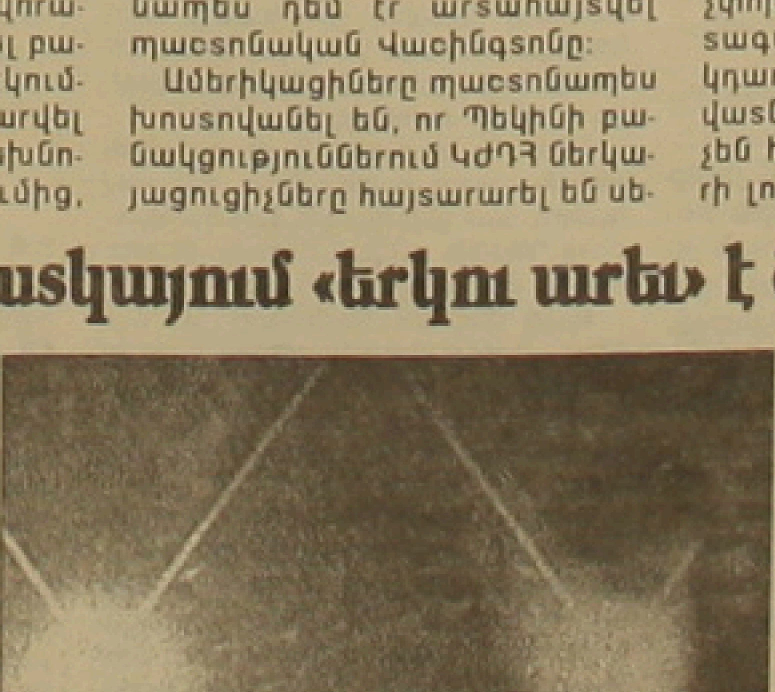

գոյացած ծխաքուլաներում:

Այդ երեւույթի պատճառի գիտական անվանումն է լուսային ալիքների ռեֆրակցիա (բեկում): ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ բնության հազվագյուտ եւ գեղեցիկ այդ երեւույթի ականատեսներն են դարձել Կամչատկայի Պետրոպավլովսկ քաղաքի գրեթե բոլոր բնակիչները:

Անցյալ ամիս **«Ազգը»** տեղեկացրեց Ճապոնիայի հյուսիս-արեւելքում ծագած «փառակուսի» արեւի մասին: Մարտի 22-ին այդ արտառոց երեւույթը լուսանկարել էր 42-ամյա մի ճապոնացի: Օպտիկական այդ խաբկանքը, մասնագետների կարծիքով, ծովի մակերեւույթի վրա ճառագայթների առանձնահատուկ բեկման հետեւանքն է եղել:

ԻՐԱՔ

Էլ Ֆալլուջայում ամերիկացիները գնդակոծել են խաղաղ բնակիչներին

Իրաքը չի վճարի պարտքերը

Երեկ վաղ առավոտյան Բաղդադից 50 կմ արեւմուտք ընկած էլ Ֆալլուջա քաղաքում ամերիկացի զինծառայողները կրակ են բացել խաղաղ բնակիչների ամբոխի վրա: «Ալ Ջազիրա» արաբական հեռուստաընկերության տվյալներով, առնվազն 10 մարդ սպանվել է, 70-ն էլ վիրավորվել է:

Հեռուստաընկերության հաղորդման համաձայն, ամերիկացիները կրակ են բացել, երբ ամբոխի միջից ինչ-որ մեկը քար է նետել նրանց վրա: «Ալ Ջազիրան» նշում է, որ մզկիթում կայացած աղոթքից հետո մոտ 200 իրաքցիներ տարերային հանրահավաք են անցկացրել, բողոքելով Իրաքում ամերիկյան զորքերի երկարատեւ ներկայության դեմ:

Միջադեպի մանրամասնությունները չեն հաղորդվում: Քաթարում գտնվող ԱՄՆ կենտրոնական հրամանատարության շտաբը չի հաստատել «Ալ Ջազիրայի» տեղեկատվությունը, սակայն Ռոյթեր գործակալությունը հաստատել է եւ լուսանկար հրապարակել:

Գործակալությունը հիշեցնում է, որ երկուշաբթի օրը Մոսուլ քաղաքում ամերիկյան զորքերը սաստիկ գնդակոծության էին ենթարկվել: Հարձակումը հետ մղելու համար ամերիկացիներն ստիպված մարտի մեջ են մտցրել ուղղաթիռներ: Ամերիկյան բանակի ներկայացուցիչը 45 րոպե տեւած փոխհրաձգությունից հետո լրագրողներին հայտնել է, թե մարտի ընթացքում սպանվել են իրաքցի 4 գրոհայիններ:

Առայժմ հայտնի չէ, թե ովքեր էին գնդացրային կրակ բացել ամերիկացիների վրա: Սակայն մեկ օր առաջ տեղացիները հայտնել էին, թե Սադդամ Հուսեյնին պաշտպանող կիսառազմական կազմավորումները հարձակում են նախապատրաստում նրա 66-ամյակի առթիվ:

Ռոյթերի վկայությամբ, Մոսուլի ճակատամարտը խորհրդանշում միջադեպն է այդ քաղաքի անկումից ի վեր:

Միաժամանակ լուրեր են տարածվում, թե Իրաքի նոր վարչակազմը մտադիր չէ վճարել Սադդամ Հուսեյնի վարչակարգի պարտքերը: «Ամերիկայի ձայնի» մասնաճյուղ «Սավա» ռադիոկայանը հաղորդել է, որ Բաղդադում Իրաքի ժամանակավոր վարչակազմի ղեկավար, ամերիկացի պաշտոնաթող գեներալ Ջեյ Գարների եւ իրաքյան ընդդիմադիր կուսակցությունների առաջնորդների հանդիպման մասնակիցները որոշել են, որ Իրաքը պատասխանատու չէ Հուսեյնի վարչակազմի գործողությունների համար: Ընդդիմության առաջնորդները ՄԱԿ-ին կոչ են արել չեղյալ հայտարարել Իրաքի պարտքերը եւ վերացնել հակաիրաքյան պատժամիջոցները:

Պ. Ք.

Ձերբակալվել է Իրաքի նավթի նախարարը

Քաթարում ԱՄՆ կենտրոնական հրամանատարությունը հայտարարել է, որ երկուշաբթի օրը կոալիցիոն ուժերին անձնատուր է եղել Իրաքի նախկին վարչակազմի նավթի նախարար Ամեր Մոհամմեդ Ռաշիդը, որը նաեւ Սադդամ Հուսեյնի խորհրդականն էր: Ռոյթեր գործակալությունը նշում է, որ նա 47-րդ տեղն է զբաղեցնում ԱՄՆ-ի կազմած իրաքցի 55 բարձրաստիճան պաշտոնյաների ցանկում:

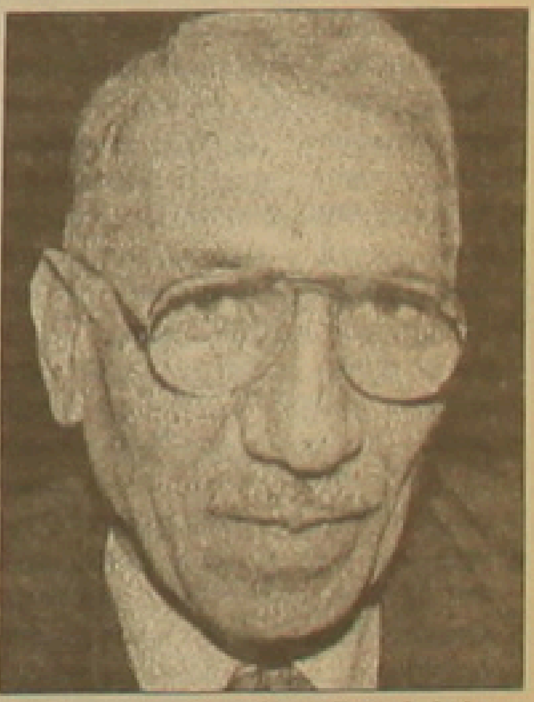

Ամեր Մոհամմեդ Ռաշիդի անձնատուրությունից հետո ձերբակալված իրաքցի պաշտոնյաների թիվը հասել է 14-ի: Լրագրողները նրան վերջին անգամ տեսել էին ապրիլի 25-ին Բաղդադից ոչ հեռու՝ Դուրայի նավթամշակման գործարանում: 1995 թ. նախարար դառնալուց առաջ նա Իրաքի ռազմարդյունաբերական հանձնաժողովի ղեկավարն էր:

Ինչ վերաբերում է Իրաքում ամերիկյան զորքերի ներկայությանը, «USA today» թերթը տեղեկացնում է, որ առնվազն մեկ տարի այնտեղ մնալու են մոտ 125 հազար ամերիկացի զինծառայողներ: Զինվորական վերլուծաբանների կարծիքով, այդ զորաքանակի ներկայությունն անհրաժեշտ է իշխանափոխության ժամանակաշրջանում Իրաքի կայունությունն ապահովելու համար: Ներկայումս Բաղդադում կան 20 հազար, Իրաքի հյուսիսում՝ 10 հազար, հարավում՝ 17 հազար ամերիկացի զինվորներ:

Պաղեստինի եւ Իսրայելի վարչապետները կհանդիպեն մայիսին

Պաղեստինյան ինքնավարության եւ Իսրայելի վարչապետներ Մահմուդ Աբբասը եւ Արիել Շարոնն իրենց առաջին պաշտոնական հանդիպումը կանցկացնեն մայիսի առաջին շաբաթվա վերջերին կամ երկրորդի սկզբներին: Այդ մասին երեկ հայտնի է դարձել պաղեստինյան լավատեղյակ աղբյուրներից: Դրանք վկայակոչելով ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ հանդիպման ընթացքում քննարկվելու են հաշտության բանակցությունները վերսկսելու ուղիները:

Պաղեստինա-իսրայելական խորհրդակցությունների կոնկրետ թեմաներից են հակաիսրայելական զինված ձեռնարկումների դադարեցումը, պաղեստինյան կազմակերպությունների ռազմականացված թեւերի զինաթափումը, Յասեր Արաֆաթի նստավայրի շրջափակման վերացումը եւ պաղեստինցի կալանավորների արձակումը:

Աբբասը եւ Շարոնը անձամբ վերահսկելու են պաղեստինա-իսրայելական հաշտության բանակցությունների ընթացքը:

Պաղեստինյան աղբյուրներից նաեւ հայտնի է դարձել, որ ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելը մտադիր է իր առաջիկա մերձավորարեւելյան շրջագայության օրերին հանդիպել Աբբասի, բայց ոչ Արաֆաթի հետ:

Երեւանցիները կարոտով վերագտան Ռոբերտ Էլիբեկյանին

Նկարչի տան սրահի երեկվա մարդաշատությունը եւ աղմուկը, համենայն դեպս, «խանգարում էին» ցուցահանդեսն ավելի ամբողջական ընկալելուն։ Այդուհանդերձ, կերպարվեստի նկատմամբ նման հետաքրքրասիրությունը հաստատում է գունապաստկերային արվեստի ներհին ուժը եւ, թերեւս երբեւէ չխամրող հասկությունը։ Նկարչի ներաշխարհային գունաշխումները իրենց ազդեցությունը գործում են անմիջականորեն, երբ մերթընդմերթ փորձում ես հեռանալ ժխորից՝ կտավին մերձենալու հույսով։

Գեղանկարիչ Ռոբերտ Էլիբեկյանի վերջին շրջանի աշխատանքների ցուցադրության մասին է խոսքը, որի բացման արարողությունը կատարեց նկարիչների միության նախագահ Կարեն Աղամյանը։ Իր գնահատանքի ելույթում Հենրիկ Իգիթյանն արժեւորեց նկարչի վաստակը եւ երկարատեւ դադարից հետո նրա ստեղծագործության մեջ այս նոր ռակը, ծեռքբերումը համարեց նվաճում։

Հենրիկ Իգիթյանի հետաքրքրական բնորոշումը, թե «սա թանգարանային ցուցադրություն է» Ռ. Էլիբեկյանի աշխատանքների ընտրության ավելի բծախնդիր մոտեցումների մասին է վկայում։

60-ականներին հայ գեղանկարչության մեջ հիրավի վերելքի շրջան էր։ Ռազմիկ Դավոյանն անդրադարձ կատարելով այդ շրջանի հայ գեղանկարչությանը՝ նկատեց, որ եթե Մինասի հզոր տաղանդը հնարավորություն տվեց նրան ինքնահաստատվելու Քոչարի, Սարյանի եւ մյուսների կողքին, ապա Ռոբերտ Էլիբեկյանի անհատականությունն էր հասկարժես պատճառը, որ նրան առանձնացրեց շատերից։ Եվ սա էր, որ հնարավորություն տվեց իր ձեռագիրը, իր գույնը եւ պատկերային մտածողության յուրահատկությունը բերելով՝ հարստացնել հայ մշակույթը. առարկան դարձնել զգացողական միջավայր, երեւույթը վերածել ապրումի, գույնը դարձնել տոն՝ երանգների պայծառ, լուսավոր ներազդումներով, պատկերի դրամատիզմով եւ հաճախ նկատելի թատերայնությամբ։ «Սոնետ», «Միստիկա», «Մեղեդի», «Ներկայացում», «Մենամարտ», «Ամպարառուհին», «Փարիզյան սարք», «Արշիլ Գորկու հիշատակին», «Վենետիկ» եւ ցուցադրված մյուս աշխատանքներում ներհին պայքարի, երբեմն լարվածության հետ մեկտեղ նուրբ մեղեդայնություն կա, մի տեսակ պոետիկ ներդաշնակություն։ «Նկարչի ներհին հարստության արտահայտություններն են, որ այսօր զարդարում են այս սրահը»։

Կերպարվեստի նկատմամբ վերաբերմունքի մի ձեւ էր օրվա տոնական մթնոլորտը, ջերմությունը, արվեստասեր հասարակության նման հետաքրքրասիրությունը։

Նկարչի վերաբերմունքը նույնպես համապատասխան էր օրվա մթնոլորտին՝ ջերմ ու անմիջական։ Իր հանդիպումը երեւանյան արվեստասերի հետ, որ ընդհատված էր արդեն տարիներ, շատերի համար վերածվել էր կարոտի։ «Վերջին 10 տարիներին ցուցադրվել եմ աշխարհի տարբեր երկրներում։ Հայաստանում չէի ցուցադրվում, հետաձգում էի։ Ձեզ բոլորից շատ եմ գնահատում, լավ եք հասկանում ու նաեւ՝ քննադատում, այնպես որ սպասում եմ ձեր խոսքին։ Սիրելի երեւանցիներ, մշակութային կյանքին հաղորդակցվել պետք է ավելի ակտիվորեն, գնալով լավանում է այն»։ Թերեւս այդպես է, երբ ստեղծագործողը ժամանակի մեջ գտնում է ինքնարտահայտման իր ներհին ճշմարտությունը, անդրադարձը սպասեցնել քիչ է տալիս։

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Բարեկամից ստացված լուրեր

Ֆելիքս Բախչինյանի «Զարեհ Խրախունի» մենագրությունը

Մի առիթով Համո Սահյանն ասել է. «Լավ բանաստեղծություններ շատերն են գրում, բայց նրանք, ոչ բոլորն են բանաստեղծներ, եւ բոլորին չէ, որ հավասում են»։ Իրոք, շատերն են բանաստեղծություն գրում, նաեւ սփյուռքում։ Բայց այսօր անչափ քիչ թվով բանաստեղծներ կան։ Կա նաեւ բանաստեղծ Զարեհ Խրախունին, որին սիրով ու գիտական բարեխղճությամբ ներկայացրել է գրականագետ Ֆելիքս Բախչինյանը պոլսահայ բանաստեղծին նվիրված մենագրությունում (Հայաստանի գրողների միության հրատարակչություն, Երեւան, 2003 թ.)։

Ազատագրություն. ահա Զարեհ Խրախունու պոեզիայի հիմնական բացատրությունը։ Ում մասին գրի, ինչի մասին գրի, ազգային, պոլսահայ թեմաներ վերլուծի, միեւնույն է, Խրախունին մնում է որպես ազատության բարգման, ազատության ոգեկոչ։ Ֆելիքս Բախչինյանը լրջորեն ուսումնասիրելով Խրախունու պոեզիան առաջին հերթին այս աներկբա իրողությունն է շեշտում։ Պոլսահայ բանաստեղծի պոեզիան, ինչպես նշում է գրականագետը, տրամադրության ստեղծած պահերի մեջ է, սկսած ստեղծագործական առաջին տարիներից։

Զարեհ Խրախունու պոեզիան ծեւավորվեց ֆրանսիական գրականության խորհրդապաշտական դպրոցի ազդեցությամբ։ Անշուշտ հիմքը 20-րդ դարասկզբի արեւմտահայ մեր անկրկնելի պոեզիան էր։

38 տարեկանում հրատարակում է «Քար կաթիլներ» ժողովածուն (տպագրվել է Ստամբուլում)։ Ո՞րն է բանաստեղծական ժողովածու տպագրելու համար։ Բնավ, եթե հաշվի առնենք, որ բանաստեղծությունները գրվել են շատ ավելի վաղ։ Ապա, ընդամենը 40 տարում հրատարակում է եւս 21 ժողովածու, պատմվածքներ («Փոքրիկ», «Դիմակի ետեւ»), գրականագիտական մեկ հատոր («Նշմարներ միջեւ երեւէն»), թարգմանություններ է անում Գրիմմ եղբայրներից, Անդերսենից, արեւմտահայերենի է փոխադրում Հովհաննես Թումանյանի մի շարք գործեր, ինչպես նաեւ մանկապատանեկան արտասանություններ։ Արժե հիշել, որ ֆրանսերեն, անգլերեն, գերմաներեն, ռուսերեն լեզուներով են թարգմանվել Խրախունու ստեղծագործությունները։

Գրականագետները առիթ են ունեցել Խրախունու ստեղծագործություններին ծանոթանալ նաեւ մայր հայրենիքում հրատարակված գրքերով («Ես եւ ուրիշներ», 1982 թ., «Ազատագրություն», 1993 թ., «Դատապարտում», 2001 թ.)։

Գրականության նվիրյալ Զարեհ Խրախունու գործունեությունը գրքից գիրք բյուրեղացվում, հասակվում է։ Մի առիթով ինքը՝ Խրախունին, խոսելով առարկայական-խորհրդապաշտական գրականության մասին, որի սկզբնավորման ակունքներում է եղել ինքը, ասում է. «Մեր այս գրական ուղղությունը հեռուեն կամ մոտեն առնչություն չունի միստիկականության հետ եւ կհամապատասխանե սիմվոլիզմին... ասիկա... խորհրդանշանը (սիմվոլը) գործածելով, որոշ ճշմարտություններ ցոլացնելու եւ ընդհանրացնելու արվեստ է»։

Ինչպես ասացինք, Զարեհ Խրախունու պոեզիայի աչքի զարնող կարեւոր առանձնահատկությունն ազատասենչությունն է։ Ֆելիքս Բախչինյանն այս հանգամանքը շատ է կարեւորում, ուստի մանրամասնորեն վերլուծում է պոլսահայ բանաստեղծի թռչներգությունը, որն ամփոփված է նրա «Թռչնային» շարքում՝ գրված 2000 թ.։

Մարդու կենսագրությունն իր անցյալն է, գումարվող տարիները, շրջապատը, մարդկային նոր ծանոթությունները, ավելացող գիտելիքները միայն առանձին հավելումներ են կատարում, որի մասին արդեն խոսել ու գրել է Զարեհ Խրախունին։ Ֆելիքս Բախչինյանը մեկնում է Խրախունու այս միտքը. «Այստեղ հակված ենք մտածելու, որ բանաստեղծն իր կենսագրությամբ մնացել է դեպի վեր ճախրանքի պատրաստ նույն թռչունը, որն ամեն անգամ նոր հավելումներով է թափահարում իր ազատատենչ թեւերը։ Բազմապատկել իր սլացքի ուժը՝ բազմապատկելով նմանների թիվը»։

Գրքի առաջաբանում Հայաստանի գրողների միության նախագահ Լեւոն Անանյանը նշում է. «Անցումը ստամբուլահայ բանաստեղծին Ֆելիքս Բախչինյանի համար զուգե թե իսկապես այն հրաշալի օրերի վերհուշի արդյունքն է, երբ նա հյուրընկալության օրերն էր վայելում Խրախունու մոտ։ Ազգային, փաղափացիական ու զուտ մարդկային պատկանելության նկատմամբ ունեցած Խրախունու կեցվածքն ակնածանքի խորհերի տեղիք տալով, դարձել է գրականագետ Ֆելիքս Բախչինյանի ներկա աշխատանքի հիմքը։ Այստեղ, սակայն, բանաստեղծական ու գրականագիտական չափումներ եւ վերլուծություններ չեն։ Այստեղ իսկապես լուրեր են՝ ստացված հարազատից»։

Ֆելիքս Բախչինյանի այս նոր մենագրությունը գրականագիտական լուրջ ուսումնասիրություն է, որը սփյուռքահայ արդի բանաստեղծության թարգմանության բանալի է դառնալու։

Ս. ՄԵԼՔՈՆՅԱՆ

Պարիս Հերունու դասախոսությունն Ազգային գրադարանում

Ապրիլի 29-ին Հայաստանի ազգային գրադարանի հյուրն էր գիտնական, ակադեմիկոս, ԽՍՀՄ եւ Հայաստանի պետական մրցանակների դափնեկիր, ռադիոֆիզիկոս Պարիս Հերունին։ Նա հանդես եկավ «Հայոց հիմերը» դասախոսությամբ։ Գրադարանի տնօրեն Դավիթ Սարգսյանը ողջույնի խոսքում նշեց, որ «բոլորիս այստեղ է բերել ծգտումը՝ իմանալու ով ենք մենք, որտեղից ենք գալիս եւ ուր ենք գնում»։

Դասախոսության թեման նախաքրիստոնեական շրջանին էր վերաբերում։ Պարիս Հերունին ուսումնասիրություններ է կատարել Սիսիանի Քարահունջի տարածքում։ Այդտեղի քարերն, ըստ ուսումնասիրության արդյունքների, ունեն աստղագիտական նշանակություն։ Դրանց վրա կան անցքեր, որոնցով դիտել են հնում արեգակի, լուսնի, մոլորակների շարժումը։ Այսօրվա աստղագիտական գործիքների նկատմամբ դրանք ունեն առավելություն, կայուն են, տպավորվում են դարեր շարունակ։ Կան նաեւ այնպիսիք, որ 2 քարը ներկայանում է որպես մեկ գործիք։

Նա նշեց նաեւ, որ շուտով լույս կտեսնի այս բնագավառում իր ուսումնասիրություններն ամփոփող գիրքը։

ԳՈՀԱՐ ՋՈՒԼՀԱԿՅԱՆ

Մանչեստրում հափշտակել են Վան Գոգի, Պիկասոյի եւ Գոգենի նկարներ

Բրիտանական Մանչեստր քաղաքի պատկերասրահից հափշտակել են Վինսենթ Վան Գոգի, Պաբլո Պիկասոյի եւ Պոլ Գոգենի մի քանի կտավներ։ Լոնդոնի «Գարդիան» թերթը տեղեկացնում է, որ դա վերջին ժամանակներս կատարված խոշորագույն կողոպուտներից մեկն է. գողացված նկարների ընդհանուր արժեքը մոտ 1,5 մլն եվրո է։

Մեծ Բրիտանիայի ոստիկանության փորձագետների կարծիքով, հանցագործությունը նախօրոք ծրագրված է եղել։ Նշանավոր վարպետների գործերը հաճախ վարձակալման էին տրվում ուրիշ թանգարանների, իսկ գողությունը կատարվել է նկարների ցուցադրության սակավաթիվ պահերից մեկի ժամանակ։

Լոնդոնյան թերթի տվյալներով, Մանչեստրի «Ուիթվորթ» պատկերասրահից անհետացել են Վան Գոգի «Փարիզի պարիսպները՝ տներով», Պիկասոյի «Աղքատություն» եւ Գոգենի «Թաիթիի բնանկար» կտավները։ Թանգարանի ծառայողները ենթադրում են, թե գողությունը կատարվել է շաբաթ օրը, բայց կտավների անհետացումը բացահայտվել է միայն կիրակի հեսմիջօրեին։

Մանչեստրի կենտրոնում գտնվող պատկերասրահում արվեստի մոտ 40 հազար գործ կա։ Ոստիկանությունն առայժմ որեւէ վարկած չունի այդ հանդուգն կողոպուտի առնչությամբ։

Պ. Ք.

Հայրենասիրության դաս

Հայոց ցեղասպանության 88-ամյակի առիթով Երեւանի թիվ 145 վարժարանի աշակերտության միջոցառումը հագեցած ու բովանդակային ծրագիր էր։ Հայոց պատմությունը ներկայացվեց աստվածաշնչյան սկզբից մինչեւ մեր օրերը։ Պարբերաբար բանաստեղծական եւ երաժշտական «միջամտությունները» հուզականություն էին հաղորդում դահլիճին։ Պատմությունը վերհիշեցնելով ներկաներին, ընդգծելով 1915-ի Ցեղասպանության դարեր շարունակվող ողբերգությունները վերապրողների հոգիներում, կազմակերպիչները վերահաստատեցին մահառումներով անցած մեր ժողովրդի ապրելու եւ ստեղծագործելու կամքը։

Դահլիճն ալեկոծվեց հանդիսության ավարտին՝ հայրենասիրական մի բռնկումից, երբ պատմության ուսուցչուհին՝ տկն Մկրտչյանը, իբրեւ արդարադատության կոչ, դիմում-խոսք հղեց թուրքական կառավարությանը՝ ընդունելու 1915-ի իրենց իրագործած Հայոց ցեղասպանությունը։

Դահլիճից հեռացողներն իրենց հետ տարան խռոված անցյալից մի պատառիկ՝ դպրոցական բեմին թողնելով ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրի լուռ մանրակերտը՝ վառվող մոմերով ու ալ կարմիր կակաչներով շրջանակված։

Մ. Ք.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԴԱՐՈՒԹՈՍԻՑ

10. «Մազութ ուտողների», մուկ բռնողների եւ այլոց նախընտրական ծրագիրը

Ամբողջ աշխարհը գիտե, որ հիմա Դարութոսում ԴԱԺՈ-ի (Դարութոսի ժողովի) պատգամավորների ընտրություններին ենք նախապատրաստվում։ Բոլորս խոսում ենք, էն էլ ո՜նց ենք խոսում։ Կանգնում ենք Բեգլարի ֆոտոպարասի դիմաց, լուսանկարվում ենք ու խոսում։

Երեկ մեր ամենահայտնի եւ ամենաժողովրդական թեկնածուի՝ Քարտաշի հերթն էր։ Ինքը նախ խոսեց նստած, հետո գիրկն առավ թոռանը եւ ասաց.

– Ասում են, թե Քարտաշը շատ է ոգեւորվում։ Բա ինչո՞ւ չոգեւորվեմ։ Ես ուզում եմ, որ իմ թոռնիկը լավ ապրի, վստահ ապրի, ժողովրդավար ու ազնիվ Դարութոսում ապրի... Չէ՞, Քարտաշ,- ասաց պատգամավորության թեկնածու Քարտաշը՝ դիմելով իր թոռանը, որին նույնպես Քարտաշ են կոչել՝ ի պատիվ պապի եւ ի պահպանումն մեր ժողովրդի վաղեմի սովորության։

Բոլորս էլ հասկացանք, որ Քարտաշի թոռ Քարտաշը վաղը, մյուս օրը լավ կապրի, շատ լավ կապրի, եթե Քարտաշ-մեծը ԴԱԺՈ-ի անդամ դառնա։ Ու որոշեցինք մեր քաղից իրեն ընտրել։

Բայց մեզ հետ համաձայն չէր մանուկ Արամը։ Նրա կարծիքով ինքը եւ իր ընկերները պետք է լինեն ԴԱԺՈ-ում, որովհետեւ միշտ էլ չեն վախեցել պատասխանատվությունից։ Նա հենց այդպես էլ ասաց.

– Այսօր չկա քաղաքական այն իշխող ուժը, որն իր վրա է վերցնելու համայնքահոր ընտրություններում կատարվածի պատասխանատվությունը։ Չկա այդ ուժը։ Ի տարբերություն դրա, օրինակ, 1990-98 թվականների եւ հաջողությունների, եւ մեղադրանքների տերն է այն «մազութ ուտողների» իշխանությունը»։

– Արդյոք շատ իդեալական չե՞ն Ձեր հավակնությունները,- հարցրեց ունկնդիրներից մեկը։

– Բոլորովին։ Ես իդեալիստ չեմ ու չեմ ասում, թե գողերն ու կիսաքրեականները խորհրդարանում չեն լինելու, թե տգետ, անգետ կառավարիչներ, մկներ ու առնետներ չեն լինելու։ Բայց իմ ասածի դեմքում գոնե մուկ բռնող կլինի, մկներն այդքան ազատ չեն քայլա։

Արամին էլ հասկացանք։ Իրեն էլ կընտրենք։

Բայց կրկին Բեգլարի ֆոտոպարասի դիմաց կանգնեց Արտոն՝ «Կարգին երկիր» ամենանախագահը։

– Ժողովուրդ, այ ժողովուրդ, ինձ ընտրեք,- ծայնեց նա։ – Մենք վերջերս շատ ու շատ հանդիպումներ ենք ունեցել Դարութոսի բոլոր քաղերում, որոնք անցել են ջերմ մթնոլորտում... Չէ, քաղերը չէ, հանդիպումներն են անցել ջերմ մթնոլորտում։ Օյ, ի՜նչ ջերմ մթնոլորտներ էին։ Այդ հանդիպումների ժամանակ մենք մանրամասն բացատրել ենք, թե ինչու հենց հատկապես «Կարգին երկիրը» պետք է ԴԱԺՈ-ում լինի։ Մենք ժողովրդին տալիս ենք մեր դաժտական գործունեության հաշվետվությունը, ներկայացնում ենք իրականացվելիք ծրագրերը, մոտեցումները, որոնք եւս ջերմ արձագանք են ունենում բնակչության կողմից։

Երեկ միտինգում, Բեգլարի ֆոտոպարասի առջեւ էլի թեկնածուներ ելույթ ունեցան։

Ու հիմա չգիտենք, թե ո՞ւմ ընտրենք։ Սպասում ենք նոր ելույթ ունեցողների։ Թող խոսեն։ Լավ են խոսում։

Դարութոսից սույն հաղորդակցությունը ստացավ եւ ընթերցեց

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆԸ

Մարզական

Առաջընթաց ութ հորիզոնականով

ՖԻՖԱ-ն հրապարակել է ազգային հավաքականների վարկանիշային հերթական ցուցակը: Վերջապես Հայաստանի ընտրանին ցուցակում առաջընթաց ունեցավ շնորհիվ Հյուսիսային Իռլանդիայի հավաքականի նկատմամբ տոնած հաղթանակի եւ իսպանացիների հետ հաջող խաղի: Նախկին 392 միավորի փոխարեն ՀՀ հավաքականի հաշվին այժմ գրանցված է 421 միավոր, իսկ մեր ընտրանին 105-րդ տեղում է: Վարկանիշային ցուցակում Հայաստանի հավաքականը գերազանցում է Ադրբեջանի (114-րդ), Մոլդովայի (115-րդ), Ղազախստանի (123-րդ), Թուրքմենստանի (139-րդ), Ղրղզստանի (170-րդ) եւ Տաջիկստանի (174-րդ տեղ) ընտրանիներին: Իսկ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հավաքականներից մեր ազգային թիմից ավելի բարձր դիրք են գրավում ռուսները (24-րդ տեղ), ուկրաինացիները (44-րդ), էստոնացիները (65-րդ), բելառուսները (75-րդ), լատվիացիները (86-րդ), վրացիները (93-րդ) եւ լիտվացիները (97-րդ):

Լավագույն տասնյակի ցուցանիշներն այսպիսին են.

1. Բրազիլիա 849
2. Իսպանիա 785
3. Ֆրանսիա 782
4. Գերմանիա 755
5. Հոլանդիա 752
6. Արգենտինա 750
7. Անգլիա 742
8. Թուրքիա 728
9. Մեքսիկա 724
10. ԱՄՆ 719

Մարզասերներին թույլատրել են ներկա գտնվել խաղին

Ինչպես տեղեկացրել էինք, ՈՒԵՖԱ-ի կարգապահական կոմիտեի որոշմամբ, այսօր Թբիլիսիում կայանալիք Վրաստան-Ռուսաստան ընտրական հանդիպումը պետք է անցկացվեր առանց հանդիսականների: Սակայն Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան բողոքարկել էր որոշումը: ՈՒԵՖԱ-ն փոխել է վճիռը՝ թույլատրելով հանդիպմանը ներկա գտնվել այն հանդիսականներին, որոնց մոտ պահպանվել են անցյալ տարվա խաղի տոմսերը: Իհարկե, դժվար է ասել, թե արդյոք ազնիվ կգտնվե՞ն «Լոկոմոտիվ» մարզադաշտի հսկիչները՝ թույլատրելով միայն նշված տոմսերով ֆուտբոլասերների մուտքը մարզադաշտ: Ամեն դեպքում, Ռուսաստանի ֆուտբոլային միությունն էլ դիմել է ՈՒԵՖԱ-ին՝ թույլատրելու նաեւ ռուս ֆուտբոլասերների ներկայությունը խաղին: Սպասվում է, որ Ռուսաստանի հավաքականին կաջակցեն մոտ 1000 ռուս ֆուտբոլասերներ: Իսկ ՈՒԵՖԱ-ն, փոխելով վճիռը, Վրաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիային տուգանել է 80 հազար շվեյցարական ֆրանկ:

Հաղթողը կորոշվի ավարտական տուրում

Պոյկովսկում ավարտին է մոտենում շախմատի մրցաշարը: Նախավերջին՝ 8-րդ տուրում Սմբատ Լպուտյանը սեւերով խաղում էր առաջատարներից մեկի՝ Պյոտր Սվիդլերի հետ: Հայ գրոսմայստերն այդ պարտիայում էլ պարտվեց եւ 2,5 միավորով նախավերջին տեղում է: Իսկ Սվիդլերը հաղթանակի շնորհիվ վաստակեց 5,5 միավոր եւ ֆրանսիացի Ժոյել Լոթյեի հետ շարունակում է գլխավորել աղյուսակը: Վերջինս հաղթեց Բոլոգանին: Ընդհանրապես 8-րդ տուրի բոլոր 5 պարտիաներն էլ արդյունավետ ելք ունեցան: Աղյուսակը 2 միավորով եզրափակող Օբոդչուկն առաջին հաղթանակը տոնեց՝ պարտության մատնելով Օնիշչուկին: Զվյագինցեւը հաղթեց Պելեցիսին, իսկ Ռուբլյովսկին շահեց պարտիան Վեսկովուց: 3-րդ տեղում 5 միավորով Զվյագինցեւն է, 4,5-ական միավոր ունեն Օնիշչուկն ու Ռուբլյովսկին:

Ավարտական տուրում առաջատարները մրցելու են միմյանց հետ: Հաղթողի կոչման համար պայքարում կարող է վճռորոշ լինել նաեւ Զվյագինցեւի եւ Օնիշչուկի մրցավեճը: Լպուտյանը սպիտակներով խաղալու է 3 միավոր ունեցող Պելեցիսի հետ:

Գաբրիել Սարգսյանն առաջատարների թվում է

Դուբայում անցկացվող շախմատի 5-րդ բաց առաջնության 8-րդ տուրում Գաբրիել Սարգսյանը կարեւոր հաղթանակ տարավ Ալեքսեյ Ալեքսանդրովի նկատմամբ եւ այժմ 6 միավորով Սերգեյ Վոլկովի հետ բաժանում է 2–3-րդ տեղերը: Առաջատարը Բադուր Ջոբավան է (6,5 միավոր), որը հաղթեց Եվգենի Ալեքսեեւին: Վերջինիս հետ Գաբրիելը հանդիպելու է 9-րդ տուրում: Մեր մյուս գրոսմայստերները՝ Աշոտ Անաստասյանն ու Արտաշես Մինասյանը, ոչ-ոքի ավարտեցին պարտիաները համապատասխանաբար Կոնստանտին Սակաեւի եւ Ալեքսանդր Մոտիլյովի հետ: Անաստասյանը վաստակել է 5,5 միավոր, նրանից կես միավոր պակաս ունի Արտաշես Մինասյանը:

Եզրափակիչի մասնակիցները հայտնի են

Հայտնի դարձան ֆուտբոլի Ֆրանսիայի գավաթի եզրափակիչի մասնակիցները: Մայիսի 31-ին Փարիզի «Ստադ դը Ֆրանս» մարզադաշտում պատվավոր մրցանակը կվիճարկեն «Պարի Սեն Ժերմենն» ու «Օսերը»: Կիսաեզրափակիչում «Պարի Սեն Ժերմենը» շնորհիվ Ռոնալդինյոյի խփած 2 գոլերի հաղթեց «Բորդոյին»: «Օսերին» եզրափակիչի ուղեգիրը բաժին հասավ ավելի դժվարին մրցապայքարում: «Ռենի» հետ խաղում հաշիվը 42-րդ րոպեին բացեց «Օսերի» հարձակվող Ջիբրիլ Սիսեն: 62-րդ րոպեին Ստոլենը վերականգնեց հավասարակշռությունը: «Օսերը» հաղթանակը կորզեց խաղի վերջին րոպեին՝ օգտվելով մրցակցի դարպասապահ Շեխի սխալից: Կրկին աչքի ընկավ Սիսեն: «Օսերը» 4-րդ անգամ է իրավունք ստանում վիճարկելու գավաթը: 1994 եւ 1996 թթ. թիմը նվաճել է գավաթը:

ՎՃԻՌ

Կգործի «Արծաթե գոլի» կանոնը

ՈՒԵՖԱ-ի որոշմամբ մայիսի 21-ին Սեւիլիայում կայանալիք ֆուտբոլի ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի «Պորտո»-«Սելթիկ» եւ մեկ շաբաթ անց Մանչեսթրում անցկացվելիք չեմպիոնների լիգայի եզրափակիչ հանդիպումներում կիրառվելու է «Արծաթե գոլի» կանոնը: Ինչպես եւ նախկինում, հիմնական ժամանակում ոչ-ոքի գրանցվելու դեպքում կնշանակվի 30 րոպե լրացուցիչ ժամանակ: Սակայն եթե նախկինում լրացուցիչ ժամանակում գոլ գրանցվելու դեպքում խաղն ավարտվում էր, ապա, նոր մրցակարգի համաձայն, խաղը կշարունակվի: Եթե գոլը գրանցվում է լրացուցիչ ժամանակի առաջին կեսում, ապա խաղը շարունակվում է մինչեւ առաջին 15 րոպեների ավարտը: Եթե այդ ընթացքում թիմերից մեկը հաշվի մեջ առջեւում է, ապա 2-րդ կեսն այլեւս չի անցկացվելու: Իսկ ոչ-ոքի արդյունքի դեպքում թիմերը եւս 15 րոպե կանցկացնեն խաղադաշտում: Եթե լրացուցիչ ժամանակում հաղթողը չորոշվի, կնշանակվի 11 մետրանոց հարվածաշար:

ՈՒԵՖԱ-ի ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ եթե նոր կանոններն իրենց արդարացնեն, ապա դրանք կկիրառվեն եվրագավաթների հանդիպումներում հաջորդ խաղարկությունից:

Յոհանսոնը կողմ է թիմերի քանակի աճին

ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ Լեննարտ Յոհանսոնը հայտարարել է, որ ամենայն հավանականությամբ կողմ կլինի ֆուտբոլի աշխարհի 2006 թ. առաջնության մասնակիցների թվաքանակի ավելացմանը: Նման առաջարկով հանդես էր եկել Հարավային Ամերիկայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիան: Առաջարկվում է մասնակիցների թիվը 32-ից հասցնել 36-ի, ընդ որում այդ դեպքում մեկով ավելացնել Հարավային Ամերիկայի հավաքականների թիվը: ՈՒԵՖԱ-ի գործկոմում առայժմ որոշում չի կայացվել: Անհրաժեշտ է հաշվի առնել նաեւ առաջնության կազմկոմիտեի կարծիքը: Յոհանսոնը համարվում է 2006 թ. Գերմանիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության անցկացման կազմկոմիտեի անդամ, սակայն առայժմ կազմկոմիտեն պաշտոնական որոշում չի ընդունել: Հարցի վերջնական քննարկումը տեղի կունենա մայիսի 3-ին ՖԻՖԱ-ի գործկոմի նիստում:

ARMENTEL

«Արմենտելը» տեղեկացնում է

Սույն թվականի ապրիլի 1-ից «Արմենտելի» կողմից սկսվել է «900 աուդիոտեքս (հավելավճարով) ծառայությունների» մատուցումը:

Բաժանորդների ուշադրությանն ենք ներկայացնում թվային կայաններից դեպի 900 աուդիոտեքս (հավելավճարով) ծառայություն զանգահարման կարգը:

0+900+xxx
0+901+xxx
0+906+xxx
0-ն ներհանրապետական կոդն է
xxx-ը 000-ից մինչեւ 999 հեռախոսահամարներ են

Հաշվի առնելով, որ նշված ծառայությունը վճարովի է, բաժանորդները կարող են արգելափակել 0 900 զանգերը, որպեսզի զերծ մնան անցանկալի ելից զանգերից:

	Սկավառակային հեռախոսի առկայության դեպքում բաժանորդը պետք է հավաքի	Տեղնային (կոճակային) հեռախոսի առկայության դեպքում բաժանորդը պետք է հավաքի
Դեպի 900 ծառայության ելից զանգերի սահմանափակում	133abcd AC	*33*abcd*AC#
Դեպի 900 ծառայության ելից զանգերի ակտիվացում	134 abcd	#33*abcd#

Abcd-ն նշանաբանն է 4 թվային նիշով
AC-ն 01-05 սահմանափակման տեսակի կոդը
01-սահմանափակվում է միայն միջազգային զանգերի ելքը (հեռավոր արտասահման)
02-սահմանափակվում է միջազգային եւ ԱՊՀ երկրներ զանգերի ելքը
03-սահմանափակվում է միջազգային, ԱՊՀ երկրներ, դեպի ՀՀ տարածք, ավելացված արժեքով ծառայություններ (090) ուղղված զանգերի ելքը
04-սահմանափակվում է միջազգային, ԱՊՀ երկրներ, դեպի ՀՀ տարածք եւ բջջային բաժանորդներին, ավելացված արժեքով ծառայություններ (090) ուղղված զանգերի ելքը
05-սահմանափակվում է բոլոր ելքային զանգերը (միջազգային, ԱՊՀ երկրներ, դեպի ՀՀ տարածք, բջջային եւ դեպի տեղական հեռախոսային ցանց, ավելացված արժեքով ծառայություններ (090) ուղղված զանգերի ելքը):

«ԱՐՄԵՆՏԵԼ» ՀԶ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Սկսվում է օլիմպիադայի տոմսերի վաճառքը

2004 թ. Աթենքում կայանալիք ամառային օլիմպիադայի մրցումների համար տպագրվել է 5 մլն 300 հազար տոմս: Դրանցից 3 միլիոնը մայիսի 12-ից կհանվեն ազատ վաճառքի: Մնացած 2 մլն 300 հազար տոմսերն արդեն բաշխվել են ՄՕԿ-ի, ազգային օլիմպիական կոմիտեների, միջազգային ֆեդերացիաների եւ խաղերի հովանավոր տարբեր ֆիրմաների ու կազմակերպությունների միջեւ: Տոմսերի գինը տատանվում է 10–300 եվրոյի սահմաններում: Խաղերի բացման արարողության տոմսերի գներն են 100–950 եվրո: Եվրամիության անդամ երկրների մարզասերները կարող են տոմսեր ձեռք բերել հեռախոսով եւ Alpha Bank-ի հունական բաժանմունքների միջոցով: Իսկ մնացած երկրների բնակչությունը տոմսերը կարող են ձեռք բերել՝ դիմելով ազգային օլիմպիական կոմիտեներ: Եթե տոմսերի ձեռքբերման համար ներկայացված հայտերը գերազանցեն դրանց քանակը, ապա կանցկացվի վիճակահանություն: Իսկ չպահանջված տոմսերը եւս կհանվեն ազատ վաճառքի:

Կորել է

Արմեն Սահակյանի զինգրքույկը: Գտնողներին խնդրում ենք զանգահարել՝ (09) 486340 կամ 520079, Արմեն:

Հայտարարություն

«Երեւանի էլեկտրաշարժիչների գործարան» ԲԲԸ-ն բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովը տեղի կունենա 2003 թ. մայիսի 27-ին, երեքշաբթի օրը, ժամը 11-ին, ընկերության ադմինիստրատիվ շենքի դահլիճում:

Հասցեն՝ ք. Երեւան, Սեւանի փող. 86
Հեռ.՝ 44-43-57
Բաժնետերերի ցուցակի կազմման ամսաթիվը 2003 թ. ապրիլի 26-ն է:

Օրակարգ՝

1. Ընկերության անցած մեկ տարվա ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքների վերլուծության քննարկում եւ տարեկան հաշվեկշռի հաստատում.
2. Բաժնետիրական ընկերության խորհրդի կազմի ընտրություններ.
3. Ընկերության աուդիտ իրականացնող անձի հաստատում:

ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

«ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ» ԲԲԸ

www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am www. agrobank.am

«Հայագրոբանկ» ԲԲԸ բոլոր մասնաճյուղերում տրամադրվում են ոսկու գրավադրմամբ վարկեր, գրավադրվող ոսկու մինչեւ 100% չափով, 15 րոպեի ընթացքում:

«Հայագրոբանկ» ԲԲԸ վաճառում է իր սեփականությունը հանդիսացող հետեւյալ անշարժ գույքը

Հ/Հ	Գրանցման հասցե (վայրը)
1.	ք.Երեւան, Քանաքեռ,1 նրբ. 35 տուն 2 հարկանի առանձնատուն 140 քմ մակերեսով, 600 քմ հողամաս
2.	ք.Երեւան, Մ.Գորկու փող. 43 2 հարկանի առանձնատուն 0.0253 հա հողամաս, 250 քմ մակերեսով
3.	ք.Երեւան, Նուբարաշենի 2/1 (կից խանութ) 0.0206 հա հողամաս, 88.41 քմ մակերեսով
4.	ք.Ջերմուկ, Առողջարան, 10 հարկանի, (կիսակառույց), 20200 քմ մակերեսով, 2 հա տարածքով
5.	ք. Գավառ, «Մարք» ԲԲԸ մեխանիկական գործարան
6.	ք. Ծաղկաձոր, մանկական ճամբար (կիսակառույց) 1900 քմ մակերեսով, 2 հա հողամասով
7.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Ցամաքասար, վարելահող
8.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Արուճ, առանձնատուն
9.	Արագածոտնի մարզ, գյուղ Սուսեր, բնակելի տուն
10.	Ալավերդի, Սանահին, առանձնատուն
11.	ք. Հրազդան, առանձնատուն
12.	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Զոլաքար, առանձնատուն
13.	Արմավիրի մարզ, Բաղրամյան ավան, բնակելի տուն
14.	ք. Դիլիջան, բնակելի տուն
15.	Արարատի մարզ, գյուղ Լուսառատ, բնակելի տուն
16.	Արարատի մարզ, գյուղ Ներքին Դվին, հողամաս
17.	Օգտագործված գյուղմեքենաներ
18.	Կոտայքի մարզ, գյուղ Զովունի. Կիսակառույց շինություն 340 քմ տարածքով, 0.5 հա հողամասով: Հարմար է ռեստորանի կամ կազինոյի համար:
19.	Քաղաք Կապան, Բաղրամյան 6/81, չորս սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը՝ 72.4քմ)
20.	Գեղարքունիքի մարզ, գյուղ Զոլաքար, երկհարկանի առանձնատուն, տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցով
21.	Քաղաք Հրազդան, Նոյեմբերյան փող. 36, ութ սենյականոց, երկհարկանի առանձնատուն (ընդ. մակերեսը՝ 319.71քմ)
22.	Քաղաք Արթիկ, Տեր-Գաբրիելյան փող. 18, վեց սենյականոց երկհարկանի առանձնատուն (ընդ. մակերեսը՝ 115.9քմ)
23.	Քաղաք Վայք, Շահումյան փող. 8/36, հինգ սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը՝ 153.1քմ)
24.	Քաղաք Ալավերդի Սանահին թաղամաս տուն 117, երկու սենյականոց առանձնատուն (ընդ. մակերեսը՝ 161քմ)
25.	Քաղաք Վարդենիս, Երեւանյան փող. 71, մեկ հարկանի առանձնատուն, կիսանկուղով եւ 1800քմ հողամասով (ընդ. մակերեսը՝ 384.1 քմ)
26.	Քաղաք Ստեփանավան, Երիտասարդական փող. 11, երկ հարկանի առանձնատուն տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը՝ 246քմ)
27.	Արմավիրի մարզ, գյուղ Աղավնատուն, մեկ հարկանի առանձնատուն 1900քմ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը՝ 271.5քմ)
28.	Քաղաք Չարենցավան, երկրորդ միկրո, առաջին թաղամաս շենք 7, բն.3, երեք սենյականոց բնակարան (ընդ. մակերեսը՝ 77.2քմ)
29.	Քաղաք Աշտարակ, Քասախի 2Ա, յոթ սենյականոց, մեկ հարկանի առանձնատուն, կիսանկուղով, տնամերձ հողամասով (ընդ. մակերեսը՝ 305.4քմ)
30.	Արարատի մարզ, գյուղ Արեւաբույր, յոթ սենյականոց երկհարկանի առանձնատուն, տնամերձ հողամասով, օժանդակ կառույցներով (ընդ. մակերեսը՝ 200քմ)
31.	Տիգրան Մեծի 65Ա վարչական շենք (ընդ. մակերեսը՝ 2325 քմ), 0.3 հա հողամասով, օժանդակ շինություններով (ընդ. մակերեսը՝ 785 քմ)
32.	Եղվարդի համալցված կերերի գործարան

Գույքի արժեքը կարելի է վճարել ինչպես ամբողջությամբ, այնպես էլ մաս-մաս

Առաջարկով շահագրգիռ անձինք եւ կազմակերպությունները կարող են դիմել Հայագրոբանկ ԲԲԸ (Երեւան, Խորենացի 7ա)

Հեռ. 53-86-72, 53-58-32

ՀԱՅԱԳՐՈԲԱՆԿ ԲԲԸ 5000 ԱՄՆ ԴՈԼԱՐ ԵՒ ԱՎԵԼԻ ԿԱՆԽԻԿ ՄՈՒՏՔԱԳՐՎԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄԸ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՒՄ Է <u>ԱՆՎՃԱՐ</u>

❖ Աննախադեպ առաջարկ

Դրամական փոխանցումներ իրականացնող հաճախորդներին առավել բարենպաստ պայմաններ առաջարկելու նպատակով 2002թ. հուլիսի 01-ից «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ ոչ միայն բավականաչափ իջեցրել է դրամական փոխանցումներից գանձվող միջնորդավճարները, այլ նաեւ ներդրել է փոխանցումներն իրականացնելու <u>անվճար</u> տարբերակ, որի էությունը կայանում է նրանում, որ բոլոր ֆիզիկական կամ իրավաբանական այն անձինք, ովքեր «Հայագրոբանկ» ԲԲԸ միջոցով կփոխանցեն 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումար, փոխանցումը կիրականացնեն <u>անվճար</u>: Պետք է նշել, որ վերը նշվածը վերաբերում է միայն կանխիկ մուտքագրված 5000 ԱՄՆ դոլար եւ ավելի գումարների փոխանցմանը:

AGRO-UNISTREAM EXPRESS

«Հայագրոբանկի» մասնաճյուղերում իրականացվող դրամական փոխանցումներին ավելացել է եւս մեկը՝ AGRO-UNISTREAM EXPRESS համակարգը: Այս համակարգով կարելի է փոխանցումներ իրականացնել ՌԴ մայրաքաղաքից դեպի Հայաստանի ցանկացած շրջան, բացառությամբ Երեւանի: Փոխանցումներն իրականացվում են ԱՄՆ դոլարով, առանց հաշիվ բացելու: Նշված համակարգով փոխանցումներ կարելի է իրականացնել «Հայագրոբանկի» բոլոր մասնաճյուղերից, բացառությամբ Երեւան քաղաքի մասնաճյուղերի: Փոխանցման համար (անկախ գումարի չափից) վճարվում է գումարի 1 տոկոսը:

AGRO-AR-EXPRESS

Դրամական փոխանցումների այս համակարգի առավելությունն այն է, որ ծրագրի մեջ ներգրավված են «Հայագրոբանկի», «ԱՌԷԿՍԻՄԲԱՆԿԻ» եւ ռուսաստանյան «ԻՄՊԵԿՍԲԱՆԿԻ» բազմաթիվ մասնաճյուղեր ու բաժանմունքներ (հաճախորդների սպասարկման մոտ 100 կետ), ինչը հնարավորություն է տալիս դրամական փոխանցումներ իրականացնել Ռուսաստանի ցանկացած քաղաքից Հայաստանի ամենահեռավոր շրջաններ: Փոխանցումները կատարվում են ԱՄՆ դոլարով, անձնագրային տվյալների հիման վրա, առանց հաշիվ բացելու: Անխափան գործող լայնածավալ ցանցը հնարավորություն է ընձեռում AGRO-AR-EXPRESS դրամական փոխանցումների ծրագրում ընդգրկված մասնաճյուղերի ու բաժանմունքների միջոցով Հայաստանից Ռուսաստան եւ հակառակ ուղղությամբ փոխանցումներ կատարել ցածր գներով:
AGRO-AR-EXPRESS համակարգում ընդգրկված են «Հայագրոբանկի» բոլոր մասնաճյուղերը, բացառությամբ՝ Երեւանի:

ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿԸ	ՍԱԿԱԳՆԱՅԻՆ ԴՐՈՒՅՔՆԵՐ	
AGRO-AR-EXPRESS ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՓՈԽԱՆՑՈՒՄՆԵՐ	ՀՀ դրամով	ԱՄՆ դոլարով
1 Փոխանցում ՌԴ-ՀՀ ուղղությամբ	-	1%
2 Փոխանցում ՀՀ-ՌԴ ուղղությամբ	-	0,75%

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ Հայագրոբանկ ԲԲԸ վաճառում է

1. Բանկոմատներ (NCR5684 8Mb RAM, պրոցեսոր՝ 486 եւ NCR5670 8Mb, պրոցեսոր՝ 386)
2. POS տերմինալներ («VERY FONE», TRANZ 460)
3. Պլաստիկ քարտերի անհատականացման սարք՝ Embosser (DATA CARD, Model 280)
4. Պլաստիկ քարտերի վրա գունավոր գրաֆիկ պատկերներ տպելու սարք՝ Image Card Express (DATA CARD)

Առաջարկով շահագրգիռ կազմակերպությունները կարող են դիմել Հայագրոբանկ ԲԲԸ գլխամասային գրասենյակ՝ Երեւան, Խորենացի 7ա: Հեռախոս՝ 532732

Հայագրոբանկի համակարգում 2003թ. ապրիլի 3-ից

ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների համար, կախված տոկոսների վճարման հաճախականությունից, արժույթի տեսակից եւ ավանդի գումարի մեծությունից, գործում են հետեւյալ տարեկան տոկոսադրույքները՝

Ֆիզիկական անձանց համար

30 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
	4.0	3.0

31 - 60 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	4.5	3.5
Ժամկետի վերջում	5.0	4.0

61 - 90 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	5.5	4.5
Ժամկետի վերջում	6.0	5.0

91 - 180 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	6.5	5.5
Ժամկետի վերջում	7.0	6.0

181 - 360 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	7.5	5.0
Ժամկետի վերջում	8.0	5.5

Ժամկետային ավանդների գումարի նվազագույն չափը սահմանվում է՝

- 50.000 ՀՀ դրամ
- 100 ԱՄՆ դոլար

Ընդ որում՝

- 50.0 միլիոն ՀՀ դրամ եւ ավել գումարի
- 100.0 հազար ԱՄՆ դոլար եւ ավել գումարի

ժամկետային ավանդների ընդունումը եւ տոկոսադրույքների սահմանումը իրականացվում է յուրաքանչյուր առանձին դեպքում համաձայնեցնելով Վարչության նախագահի հետ:

Ցպահանջ ավանդների ընդունման համար սահմանված է տարեկան 3% տոկոսադրույք:

Իրավաբանական անձանց համար

30 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
	6.0	4.5

31 - 60 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	6.5	5.0
Ժամկետի վերջում	7.0	5.5

61 - 90 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	7.5	6.0
Ժամկետի վերջում	8.0	6.5

91 - 180 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	8.5	7.0
Ժամկետի վերջում	9.0	7.5

181 - 360 օր ժամկետով

Տոկոսների վճարման հաճախականությունը	ՀՀ դրամով մինչեւ 50.0 մլն.	ԱՄՆ դոլարով մինչեւ 100.0 հազ.
Ամսական	9.5	6.5
Ժամկետի վերջում	10.0	7.0

«Ազգ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 22. 4. 2003 Գինը՝ 100 դրամ